

Domeinen Roerende Zaken
Ministerie van Financiën

Beleidsdoorlichting 2017

Domeinen Roerende Zaken

Artikel 7 Beheer Materiële Activa

november 2017

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1	Inleiding	3
1.1	Waarom deze beleidsdoorlichting?.....	3
1.2	Reikwijdte van onderzoek	3
1.3	Onderzoeksvragen en methodologie.....	3
1.4	Inhoud	4
HOOFDSTUK 2	Motivering van het gevoerde beleid	5
2.1	Achtergrond beleid.....	5
2.2	Actualiteit van het beleid	7
2.3	Scheiding uitvoering - beleid	8
2.4	Verantwoordelijkheid van DRZ.....	8
HOOFDSTUK 3	Het beleidsterrein en de bijbehorende uitgaven	9
3.1	DRZ als instrument: van bewaarorganisatie naar regieorganisatie	9
3.2	DRZ als opdrachtnemer	10
3.3	Activiteiten DRZ.....	10
3.4	Toekomstige ontwikkelingen	15
HOOFDSTUK 4	Eerder onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid	17
4.1	Inleiding	17
4.2	Eerder onderzoek	17
4.3	Betekenis eerder onderzoek voor deze doorlichting	20
HOOFDSTUK 5	Doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitvoering van het beleid	21
5.1	Inleiding	21
5.2	Doeltreffendheid van de uitvoering van het beleid	21
5.2.1.	Bewaren.....	22
5.2.2.	Verkopen	24
5.2.3.	Vernietigen	25
5.2.4.	Algemene doeltreffendheid	25
5.3	Doelmatigheid van de uitvoering van het beleid	26
5.3.1.	Bewaren.....	27
5.3.2.	Verkopen	28
5.3.3.	Vernietigen	29
5.3.4.	Kostendekkendheid.....	30
5.3.5.	Algemene doelmatigheid	31
5.4	Mogelijkheden voor verhogen doelmatigheid en doeltreffendheid.....	32

5.5 Beleidsopties bij minder beschikbare middelen	33
HOOFDSTUK 6 Conclusies en aanbevelingen	36
6.1 Conclusies.....	36
6.2 Aanbevelingen.....	36
6.3 Verbeterparagraaf.....	38
HOOFDSTUK 7 Reactie op oordeel onafhankelijke deskundige	40
Bijlage 1: Onderzoeksvragen RPE.....	41
Bijlage 2: DRZ in financiële kerncijfers	42
Bijlage 3: Resultaten enquête	43
Bijlage 4: Oordeel onafhankelijke deskundige	45

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 Waarom deze beleidsdoorlichting?

De Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (RPE)¹ schrijft voor dat de gestelde doelen, de gebruikte beleidsinstrumenten en de daarmee gerealiseerde effecten en uitgaven van departementen periodiek (eens in de vier tot zeven jaar) tegen het licht worden gehouden in de vorm van een beleidsdoorlichting. Een beleidsdoorlichting is een onderzoek naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitvoering van het beleid.

Deze beleidsdoorlichting betreft die van artikel 7 van Rijksbegroting IX: Beheer Materiële Activa. Deze beleidsdoorlichting is opgesteld door Domeinen Roerende Zaken (DRZ).

1.2 Reikwijdte van onderzoek

Deze doorlichting gaat in op de algemene doelstelling van artikel 7 van de Rijksbegroting IX volgens de begroting van 2016²: *'een optimaal financieel resultaat bij het beheren en afstoten van materiële activa van/voor het Rijk ten behoeve van de realisatie van rijksdoelstellingen'*.

De beleidsdoorlichting richt zich op de periode 2013–2016. De financiële verantwoording op artikel 7 is in principe gekoppeld aan de Regeling materieelbeheer 2006 (RMB)³. Het betreft hier ontvangsten die gerealiseerd zijn uit de verkoop van door het Rijk overtollig gestelde goederen. Indien er sprake is van een middelenafpraak worden deze ontvangsten, eventueel onder aftrek van kosten, doorbetaald aan het departement dat de goederen heeft afgestoten en bij DRZ heeft aangemeld. Indien er geen middelenafpraak is, blijven de opbrengsten (onder aftrek van eventuele kosten) verantwoord op artikel 7. De totaal verantwoorde waarde op dit artikel ultimo 2016 bedroeg € 0, omdat voor alle opbrengsten middelenafspraken bestaan of deze verantwoord worden bij het ministerie van Veiligheid en Justitie⁴.

Onder het desbetreffende artikel 7 worden alleen programmagelden verantwoord. Apparaatsontvangsten en uitgaven (personeel en materieel) worden verantwoord binnen artikel 8 Apparaat Kerndepartement. De apparaatsuitgaven van DRZ op artikel 8 worden ook betrokken bij de beleidsdoorlichting van artikel 7 aangezien dit de uitgaven betreffen die gemaakt worden om het beleid ten uitvoer te brengen.

Samenvattend kan men stellen dat het overgrote deel van de ontvangsten die DRZ jaarlijks realiseert, verantwoord wordt op de begrotingen van andere departementen (o.a. Defensie (X, artikel 7), Veiligheid & Justitie (VI, artikel 33)). De doorlichting 2017 richt zich op de totale ontvangsten die DRZ als dienst realiseert en de totale uitgaven die hiervoor gedaan worden.

1.3 Onderzoeksvragen en methodologie

Hoofdvraag

De beleidsdoorlichting toetst de doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitvoering van het beleid. De centrale onderzoeksvraag hierbij is of de Regeling materieelbeheer door DRZ op een doelmatige wijze effectief wordt uitgevoerd. Tevens wordt bekeken of DRZ de rol van bewaarder

¹ Staatscourant 2014 nr. 27142

² Cf. Plan van Aanpak, Beleidsdoorlichting Financiën, kamerstuk 31935 nr. 31, vergaderjaar 2016-2017.

³ De Regeling materieelbeheer 2006 wordt momenteel gemoderniseerd (verwachte vaststelling in 2017), echter zonder dat het karakter van de regeling wijzigt.

⁴ Gezien er op begrotingsartikel 7 na 2015 geen middelen meer verantwoord worden is met ingang van begrotingsjaar 2018 de artikelstructuur van begrotingshoofdstuk IX Financiën en Nationale Schuld aangepast en is begrotingsartikel 7 opgeheven. Brief minister van Financiën aan voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, d.d. 30 augustus 2017, kenmerk: 2017-0000174163

(Wetboek van Strafvordering/Besluit Inbeslaggenomen Voorwerpen) doeltreffend en doelmatig vervult.

Onderzoeksvragen

Deze beleidsdoorlichting geeft antwoord op de door de RPE gedefinieerde onderzoeksvragen ([zie bijlage 1](#)) en zal daarnaast ook nader ingaan op de conclusies van de vorige beleidsdoorlichting (zie hoofdstuk 6). Ook is gekeken naar beleidsopties die gekozen kunnen worden indien er significant minder middelen (-/- 20%) beschikbaar zijn voor het beleidsterrein.

Om te komen tot een goed beeld van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde uitvoeringsbeleid is gekozen voor een onderzoeksmethodiek op basis van field en deskresearch. Hierbij is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van eerder verschenen rapportages van DRZ (zowel beleidsrapportages als interne managementrapportages) en de relevante wet- en regelgeving. Managementrapportages betreffen o.a. uitvoeringsrapportages, financiële rapportages, jaarverslagen en jaarplannen. Daarnaast heeft het afnemen van een enquête bijgedragen aan de informatie inzameling voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen. De enquête is uitgezet onder de sleutelfiguren binnen de keten waar DRZ haar werkveld heeft. Met de gekozen methodiek heeft DRZ een goed beeld van doelmatigheid en doeltreffendheid verkregen.

In het kader van deze beleidsdoorlichting is een stuurgroep opgericht die bestaat uit:

- de directeur Domeinen Roerende Zaken;
- kwartiermaker/beoogd hoofddirecteur Financieel Economische Zaken (FEZ) van het ministerie van Financiën;
- adjunct inspecteur van de Inspectie der Rijksfinanciën – sectie VJFA van het ministerie van Financiën;
- hoofd Backoffice (Marketing & Sales/DMO) van het ministerie van Defensie;
- officier van Justitie / vestigingshoofd FP Zwolle en Leeuwarden van het ministerie van Veiligheid en Justitie;
- een onafhankelijk deskundige, auditmanager (RE AA) van de Auditdienst Rijk.

Deze stuurgroep ziet toe op de kwaliteit en voortgang van het onderzoek.

1.4 Inhoud

Deze beleidsdoorlichting is uitgevoerd aan de hand van de onderzoeksvragen zoals geformuleerd in de RPE ([bijlage 1](#)).

In het tweede hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en achtergrond van het beleid en de motivering van het gevoerde beleid. Hierbij worden de eerste vier onderzoeksvragen van de RPE beantwoord. Hoofdstuk 3 gaat in op het beleidsterrein van DRZ en de bijbehorende uitgaven. In dit hoofdstuk worden vraag 5 t/m 7 uit de RPE beantwoord. Het vierde hoofdstuk geeft inzage in eerder onderzoek en de betekenis hiervan bij deze doorlichting (vraag 8 t/m 10 van de RPE). Hoofdstuk 5 gaat in op de laatste vijf vragen van de RPE en geeft inzage in de doelmatigheid en doeltreffendheid van DRZ. Vervolgens komen in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen aan bod.

HOOFDSTUK 2 Motivering van het gevoerde beleid

2.1 Achtergrond beleid

Deze beleidsdoorlichting betreft die van artikel 7 van Rijksbegroting IX: Beheer Materiële Activa. De algemene doelstelling van dit artikel is *'een optimaal financieel resultaat bij het beheren en afstoten van materiële activa van/voor het Rijk ten behoeve van de realisatie van rijksdoelstellingen'*.

De vorige beleidsdoorlichting van artikel 7 heeft in 2013 plaatsgevonden voor de periode 2006-2012⁵.

Het Rijk bezit materiële activa die nodig zijn voor de realisatie van rijksdoelstellingen. Volgens de Comptabiliteitswet heeft de minister van Financiën een uitvoerende rol ten aanzien van het (privaatrechtelijk) beheer van de roerende zaken die aan de Staat toebehoren dan wel zijn toevertrouwd, een en ander voor zover de verantwoordelijkheid voor dat beheer niet bij of krachtens de Wet bij een of meer andere ministers is gelegd. De minister van Financiën heeft de uitvoering van deze taak belegd bij DRZ (Regeling materieelbeheer rijksoverheid 2006). Daarnaast wordt in het Wetboek van Strafvordering (artikel 118 e.v.) en het Besluit Inbeslaggenomen Voorwerpen (artikel 1) DRZ aangewezen als bewaarder van in beslag genomen voorwerpen (uitgezonderd geld, dieren, wapens). Ook draagt DRZ zorg voor de verwerking van digitale datadragers van het Rijk. DRZ is daarmee verantwoordelijk voor het vervoeren, bewaren, vernietigen en verkopen van overtollige en in beslag genomen roerende zaken voor het Rijk.

Belangrijk om op te merken is dat het overgrote deel van de ontvangsten die DRZ jaarlijks realiseert, verantwoord wordt op de begrotingen van andere departementen (o.a. Defensie, Veiligheid & Justitie). De doorlichting 2017 richt zich op de totale ontvangsten die DRZ als dienst realiseert.

DRZ voert momenteel zeven taken uit:

- a. Het bewaren en verwerken van in beslag genomen goederen
- b. Het verkopen van overtollige roerende rijksgoederen (o.a. via Rijksmarktplaats)
- c. Het verwerken van digitale datadragers van het Rijk
- d. Het verwerken van in beslag genomen vuurwerk
- e. Coördinatie van de ontmanteling van hennepkwekerijen
- f. Het (her) taxeren van voertuigen in verband met toonplicht (Belasting van personenauto's en motorrijwielen - BPM)
- g. Het verwerken van buiten gebruik gestelde voertuigen (Centraal Justitiele Incassobureau - CJIB)

a) bewaren en verwerken van in beslag genomen goederen

In het strafrecht is de mogelijkheid voor de Staat getroffen om van verdachte burgers en bedrijven in een strafzaak goederen af te nemen. De politie verricht opsporing n.a.v. een misdrijf en neemt eventueel goederen in beslag. Het Openbaar Ministerie (OM) beslist uiteindelijk over het beslag. De tijd tussen inbeslagname en uiteindelijke beslissing varieert van enkele dagen tot - in enkele gevallen - vele jaren.

Gedurende deze periode is de Staat verantwoordelijk om de goederen als een goed huisvader te beheren. De burger moet kunnen vertrouwen op een integer beheerproces. Conform artikel 118 Wetboek van Strafvordering⁶ is DRZ middels het Besluit Inbeslaggenomen Voorwerpen⁷ aangewezen als wettelijke bewaarder. In verband met integriteitsaspecten (waarborgen van bewaring door een niet-commerciële partij) heeft de Staat ervoor gekozen de bewaring van alle overige in beslag genomen goederen conform artikel 1 van het Besluit Inbeslaggenomen

⁵ Ministerie van Financiën. *Beleidsdoorlichting Domeinen Roerende Zaken 2013*, Den Haag. Bijlage bij Kamerstuk 31935, nr 12 Tweede Kamer, vergaderjaar 2013-2014.

⁶ Wetboek van Strafvordering, artikel 118

⁷ Besluit Inbeslaggenomen Voorwerpen, Staatscourant 168, 24 april 2012

Voorwerpen binnen de Staat te beleggen bij Domeinen Roerende Zaken. Onder verwerken wordt verstaan: teruggeven, vernietigen of vervreemden.

b) verkopen van overtollige roerende rijksgoederen

De Staat ge- en verbruikt productiemiddelen om diensten en producten aan de burger te kunnen leveren. Het gaat hier bijvoorbeeld om gevechtsvliegtuigen, meubilair, dienstvoertuigen en ICT materiaal, die na een bepaalde tijd economisch of technisch zijn verouderd of afgestoten dienen te worden vanwege bezuinigingsmaatregelen. Deze goederen vormen, bij verkoop, gezamenlijk een aanzienlijke restwaarde. Daarnaast is hergebruik van materialen vanuit milieu-perspectieven zeer gewenst. De verkooptaak is geregeld in de Comptabiliteitswet⁸ en uitgewerkt in de Regeling materieelbeheer⁹. Op grond van de Regeling materieelbeheer dienen overtollig gestelde, roerende zaken in tijdelijk beheer overgedragen te worden aan Domeinen Roerende Zaken. Domeinen Roerende Zaken draagt vervolgens zorg voor ingebruikgeving aan andere ministeries of colleges of voor verhuur aan derden, dan wel afstoot aan derden. Verkoop of verhuur aan derden gebeurt tegen marktconforme prijzen.

c) verwerken van overtollige digitale datadragers van het Rijk

In december 2000 heeft het toenmalige kabinet Kok II aan Domeinen Roerende Zaken de opdracht verstrekt zorg te dragen voor de verwerking van alle overtollige digitale datadragers. Het doel hiervan was en is te voorkomen dat digitale informatie van de Rijksoverheid op straat belandt indien deze datadragers decentraal door departementen zou worden afgestoten. De voortgaande digitalisering heeft dit onderwerp alleen nog maar belangrijker gemaakt. Deze opdracht is verleend door het kabinet Kok II in een ministerraadsbesluit van december 2000.

d) verwerken van in beslag genomen vuurwerk

Het Vuurwerkbesluit¹⁰ beoogt, in combinatie met nog enkele andere regelingen, te voorzien in een toereikende bescherming tegen de risico's voor mens en milieu van alle soorten vuurwerk bestemd om voor gemakkelijksdoeleinden tot ontbranding te worden gebracht, tijdens alle schakels van de keten. Het Vuurwerkbesluit regelt o.a. de opslag van in beslag genomen vuurwerk. Vanaf 2007 voert DRZ het beheer over de vuurwerkopslaglocatie te Ulicoten. De vuurwerklocatie is een op zich zelf staande locatie waar in principe alleen in de periode oktober – maart activiteiten zijn. Deze bestaan uit ophalen, ontvangen, opslaan en classificeren van in beslag genomen vuurwerk en uiteindelijke afvoer naar de vernietigingslocatie (derden). De locatie kan alleen ingezet worden voor opslag van vuurwerk en wordt periodiek geïnspecteerd en goedgekeurd door de Inspectie SZW op grond van het Besluit Risico's Zware Ongevallen 2015¹¹.

e) coördinatie van de ontmanteling van hennepkwekerijen

In de Opiumwet¹² staat welke regels er gelden voor drugs; de aanpak van hennepkwekerijen is geregeld in de Aanwijzing Opiumwet (2015A003)¹³ van het College van procureurs-generaal. Vanaf 1 januari 2012 coördineert DRZ de landelijke werkwijze m.b.t. het strafrechtelijk ontmantelen en vernietigen van illegale hennepkwekerijen. DRZ heeft één bedrijf middels Europese aanbesteding geselecteerd voor het uitvoeren van de ontmanteling, vervoer en sorteren van goederenstromen en vijf landelijke verwerkers voor het verwerken van de afvoerstromen. De uitvoering van deze werkzaamheden vindt plaats onder aansturing en regie (inclusief audit op de uitvoering) van DRZ.

f) (her) taxeren van voertuigen in verband met toonplicht (BPM)

In de Uitvoeringsregeling belasting van personenauto's 1992¹⁴ staat dat de inspecteur (Belastingdienst) binnen zes dagen na aangifte kan bepalen dat een voertuig getoond moet

⁸ Comptabiliteitswet 2001 artikel 38, eerste lid; Regeling materieelbeheer rijksoverheid 2006, Staatscourant 26 april 2001, nr. 81 / pag. 12. De comptabiliteitswet 2001 wordt momenteel gemoderniseerd (verwachte vaststelling 1/1/2018). De vermelde modernisering van de Regeling Materieel Beheer (zie voetnoot 2) sluit hierbij aan.

⁹ Regeling materieelbeheer rijksoverheid 2006, Staatscourant 26 april 2001, nr. 81

¹⁰ Vuurwerkbesluit Staatsblad 2002, 33. Aanpassingen: Staatsblad 2002, 189, Staatsblad 2004, 26 en Staatsblad 2004, 133.

¹¹ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0036791/2015-07-08>

¹² <http://wetten.overheid.nl/BWBR0001941/2017-05-25>

¹³ <https://www.om.nl/onderwerpen/drugs/@88338/aanwijzing-opiumwet-0/>

¹⁴ Artikel 10 van de BPM jo. art. 8 lid 8 van de Uitvoeringsregeling belasting van personenauto's en motorrijwielen 1992

worden. DRZ is sinds april 2014 belast met de uitvoering van de hertaxaties in verband met deze betreffende toonplicht¹⁵.

g) verwerken van buiten gebruik gestelde voertuigen (CJIB)

De Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv¹⁶) geeft het CJIB de mogelijkheid om voertuigen buiten gebruik te stellen of voorlopig in bewaring te nemen. Het CJIB heeft met DRZ werkafspraken gemaakt voor de uitvoering die hiermee verband houden. Deze afspraken worden al sinds 2006 vastgelegd in een convenant.

2.2 Actualiteit van het beleid

De laatste jaren is de aandacht voor beslaglegging op crimineel verkregen vermogen gestegen. De recente (2016) aanwijzing afpakken¹⁷ van het College van Procureurs-Generaal is er op gericht een effectieve overheidsreactie te bewerkstelligen ten aanzien van de bestrijding van criminaliteit. Daarin speelt DRZ als ketenpartner een belangrijke rol.

Daarnaast vindt er, onder meer vanwege het streven naar meer effectiviteit en efficiency binnen Rijksoverheid en in de beslagketen in het bijzonder en een onderzoek van de Nationale ombudsman¹⁸, een verdergaande ketenintegratie plaats tussen politie (opsporing), het OM (beslisser) en DRZ (logistieke uitvoering). Deze samenwerking is gericht op een efficiënt werkende keten waarin in beslag genomen goederen integer en efficiënt worden verwerkt. Voorbeelden hiervan zijn samenwerkingsverbanden op het gebied van de verwerking van vuurwerk, hennepkwekerijen, voertuigen en regulier beslag.

Zolang de overheid goederen en diensten blijft produceren, zijn productiemiddelen nodig en zal ook afstoot of hergebruik hiervan georganiseerd moeten worden. De uitvoering is echter wel aan (maatschappelijke) veranderingen onderhevig. Zo heeft de Rijksoverheid de inkoop gecentraliseerd binnen het zogenaamde Categoriemanagement: 20 inkoop-uitvoeringscentra verzorgen alle inkoop voor het Rijk. Het Rijk heeft een maatschappelijke verplichting om op een verantwoorde manier met belastinggeld om te gaan. Ontwikkelingen die hiermee samenhangen zijn duurzaam inkopen (Energieakkoord, programma Van Afval naar Grondstof); social return t.a.v. arbeidsparticipatie; hergebruik van grondstoffen (rijksbreed programma Circulaire Economie); beschikbaar stellen van inkoopinformatie als open data (data.overheid.nl). De effecten van deze ontwikkelingen zijn van invloed op de bedrijfsvoering van DRZ.

De in paragraaf 2.1 aangehaalde wet- en regelgeving heeft nationale jurisdictie. Als in EU-verband afspraken gemaakt worden over samenwerking, coördinatie of zelfs harmonisatie van beleid(aspecten), dan kan dit ook gevolgen hebben voor (de uitvoering van) het beleid. Een voorbeeld hiervan is de Europese aanbestedingswetgeving: DRZ werkt conform de EU-richtlijnen, bijvoorbeeld door boven een bepaalde grenswaarde openbaar aan te besteden.

Samengevat kan gesteld worden, dat het in paragraaf 2.1 geschetste beleid actueel blijft, al zal de vormgeving en uitvoering zich blijven aanpassen aan veranderingen in de maatschappij. De overige ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het beleid van DRZ in de toekomst worden besproken in paragraaf 3.4.

¹⁵ Toonplicht conform Uitvoeringsregeling belasting van personenauto's 1992 art. 8 lid 8

¹⁶ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0004581/2017-07-12>

¹⁷ Aanwijzing afpakken (2016A009), aanwijzing in de zin van art. 130 lid 4 wet RO, Openbaar Ministerie, beleidsdocument met dwingende regels m.b.t. uitoefening van taken en bevoegdheden van het OM

¹⁸ Rapport over de uitvoeringspraktijk van inbeslagname van voorwerpen "waar is mijn auto?", Nationale ombudsman, rapportnr. 2016/075, 24 augustus 2016

2.3 Scheiding uitvoering - beleid

DRZ is een uitvoeringsorganisatie. Het beleid wordt gemaakt door de ministeries van Veiligheid en Justitie (V&J) en Financiën; DRZ verzorgt de uitvoering. In deze context richt de doorlichting van de operationele doelstelling *“een optimaal financieel resultaat bij het beheren en afstoten van materiële activa van/voor het Rijk ten behoeve van de realisatie van rijksdoelstellingen”* zich vooral op een doelmatige en doeltreffende bedrijfsvoering bij DRZ.

Het beleid waarvoor DRZ de uitvoering verzorgt, vindt zijn grondslag in de volgende regelingen en besluiten: de Regeling materieelbeheer, het Besluit Inbeslaggenomen Voorwerpen, het Vuurwerkbesluit en de Uitvoeringsregeling belasting van personenauto's 1992.

2.4 Verantwoordelijkheid van DRZ

DRZ richt zich op het leveren van toegevoegde waarde binnen de Rijksoverheid. Hiermee neemt DRZ haar verantwoordelijkheid als overheidsdienst om mee te denken over het maatschappelijk verantwoord ondernemen; innovaties door te voeren om belastinggelden beter te benutten of mee te denken over kostenreducties binnen het Rijk. Concrete doelstellingen die hieruit voortvloeien:

- Uitvoeren en bijdragen aan de ontwikkeling/aanpassing van de Regeling materieelbeheer.
- Optimaliseren logistieke dienstverlening Rijksoverheid.
- Optimaliseren en uitbreiden informatiedeling binnen de keten (beslag).
- Duurzaam schonen ICT-datadragers van de Rijksoverheid.
- Bijdragen aan de ontwikkeling van de strafvorderingsketen bij inbeslagname van goederen met de Nationale Politie en het Openbaar Ministerie.

HOOFDSTUK 3 Het beleidsterrein en de bijbehorende uitgaven

3.1 DRZ als instrument: van bewaarorganisatie naar regieorganisatie

DRZ heeft als taak het op een financieel en maatschappelijk verantwoorde manier bewaren, vernietigen en vervreemden van roerende zaken van het Rijk. Als zodanig vormt DRZ een 'instrument' ter uitvoering van beleid.

In 2013 is op grond van artikel 7 van de Regeling agentschappen¹⁹ een verplichte doorlichting van het agentschap DRZ uitgevoerd. Uit deze doorlichting is gebleken dat DRZ niet aan alle voorwaarden uit de Regeling agentschappen voldoet. Zo was de jaarlijkse omzet minder dan € 50 mln. en bedroegen de afschrijvingskosten minder dan 5% van de totale lasten. Naar aanleiding van de doorlichting is besloten de agentschapsstatus van DRZ met ingang van 1 januari 2015 in te trekken²⁰. Sindsdien is DRZ een reguliere ambtelijke dienst binnen het ministerie van Financiën met een kasverplichtingenstelsel.

DRZ ziet zijn bestaansrecht breder dan alleen de wettelijke basis (o.a. Regeling materieelbeheer en Wetboek van Strafvordering). DRZ wil daadwerkelijk waarde toevoegen in de ketenprocessen (beslag, verkoop). Voorbeeld hiervan is de pilot die in samenwerking met de Belastingdienst eind 2013 heeft plaatsgevonden t.a.v. de verkoop van executoriaal in beslag genomen voertuigen; hierbij neemt DRZ de verkooptaak van de deurwaarder over omdat uit onderzoeken²¹, uitgevoerd in de afgelopen jaren, blijkt dat deze samenwerking voordelen biedt. Zo maakt de samenwerking de Belastingdienst sterker doordat deze zich kan richten op haar kernactiviteiten - het heffen en innen van belastingen - en zal het onderbrengen van de logistieke processen bij DRZ tot een uniforme en een meer efficiënte werkwijze leiden en daardoor ook tot kwalitatief betere management-informatie voor de Belastingdienst. Daarnaast is uit onderzoek²² gebleken dat DRZ de logistieke dienstverlening en de verkoop van executoriaal beslag tegen lagere kosten kan organiseren dan de Belastingdienst en dat er sterke aanwijzingen zijn dat de verkoopopbrengst hoger ligt.

De missie van DRZ luidt dan ook:

"Domeinen Roerende Zaken wil dé partner bij uitstek zijn voor alle rijksdiensten die te maken krijgen met overtollige of in beslag genomen roerende goederen".

DRZ is gespecialiseerd in het – op kwalitatief hoogwaardige en integere wijze – verwerken van roerende goederen afkomstig van de Rijksoverheid.

De afgelopen jaren heeft DRZ meer (regie) taken gezocht en gekregen van de voornaamste opdrachtgevers (zie paragraaf 3.2). De regie en het beheer van processen sluiten één op één aan op de missie van DRZ. Competenties als regisseren, samenwerken, organiseren en sturen (op het logistieke proces) zijn hierbij belangrijk. Met de inzet van deze competenties voegt DRZ waarde toe aan de beslag- en verkoopketens waarin zij participeert. DRZ heeft de transitie van een bewaarorganisatie naar een regie-organisatie doorgezet en zal deze verder uitbouwen naar andere terreinen binnen de Rijksoverheid. In paragraaf 3.4 zijn de belangrijkste toekomstige

¹⁹ Regeling agentschappen, Staatscourant 2012, nr. 20668

²⁰ Kamerstuk 28737, 23

²¹ Zie voor meer informatie de memo "Redenen voorgenomen samenwerking Belastingdienst en Domeinen Roerende Zaken" van 21 september 2016

²² Rapport Conclusies en aanbevelingen t.b.v. stuurgroep Samenwerking op terrein van executoriale verkoop tussen Domeinen Roerende Zaken – Belastingdienst.

ontwikkelingen toegelicht.

3.2 DRZ als opdrachtnemer

DRZ werkt in een besturingsmodel met duidelijk onderscheiden rollen van eigenaar (Secretaris-generaal (SG) Financiën), opdrachtgevers (met name het OM, politie, Belastingdienst, Defensie, CJIB, departementen), klanten (parketten, politiekorpsen, kopers en afnemers) en toezichthouders (FEZ Financiën en Auditdienst Rijk). Binnen deze modellen is DRZ opdrachtnemer waarvan de activiteiten een uitvloeisel zijn van beslissingen die opdrachtgevers nemen.

Bij de uitvoering van de taken in de strafrechtelijke beslagketen heeft DRZ te maken met twee grote opdrachtgevers, namelijk met de ketenpartners het OM (verreweg de grootste in termen van omzet) en de politie.

De opdrachten voor de Rijksoverheid in het kader van overtollig gestelde goederen zijn per departement of organisatie geregeld, hierbij fungeert DRZ voor het Rijk als Rijksmarktplaats.

Daarnaast fungeert DRZ voor het CJIB (naast de buitengebruikstellingen) als verkoper (executie van derdenbeslag).

Voor de toekomst is DRZ daarnaast bezig om voor de Belastingdienst (executie veilingen) op te treden als logistieke dienstverlener. Hiervoor is succesvol een pilot uitgevoerd.

Bij de uitvoering van taken in het kader van de Regeling materieelbeheer is Defensie de grootste opdrachtgever. Hierbij verkoopt DRZ zowel het strategische als niet-strategische materieel (zie ook omzet in tabel 5, paragraaf 3.3).

Het eigenaarschap van DRZ is belegd bij het ministerie van Financiën (sinds 2011 de SG). De SG is verantwoordelijk voor het toezicht op het beleid van de opdrachtnemer en op de algemene gang van zaken van het dienstonderdeel. FEZ Financiën houdt toezicht op DRZ, als adviseur van de eigenaar en als concerncontroller.

Bij DRZ zijn eigenaar en grootste opdrachtgevers afkomstig van verschillende departementen: van het ministerie van Financiën (eigenaar) respectievelijk het ministerie van Veiligheid & Justitie en Defensie.

3.3 Activiteiten DRZ

De totale uitgaven die gepaard gaan met de uitvoering van het beleid staan in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 1. Totale uitgaven/kosten DRZ (artikel 7 en 8 van de FIN-begroting)

Uitgaven DRZ (x € 1.000)	2013	2014	2015	2016
Programmauitgaven				
Beheerskosten	334	350	-	-
Totale uitgaven artikel 7	334	350	-	-
Apparaatsuitgaven*				
Personeel	5.536	6.399	7.465	7.499
Materieel	12.563	13.599	15.163	12.329
Afschrijvingen	527	461		
Overig	2.149	1.689		
Totale uitgaven artikel 8	20.775	22.148	22.628	19.828
Totaal	21.109	22.498	22.628	19.828

* gezien de BL lastenadministratie in 2013 en 2014, betreffen dit apparaatskosten voor 2013 en 2014; en apparaatsuitgaven voor 2015 en 2016.

Zoals uiteengezet in paragraaf 2.1, kent DRZ een aantal activiteiten (producten/instrumenten) die aansluiten bij de hoofdtaken: bewaren, verkopen en verwerken.

De RPE vraagt een opgave en onderbouwing van de uitgaven die samenhangen met het beleid. DRZ streeft naar een meerjarige kostendekkendheid. De uitgaven hangen dan ook in sterke mate af van de gegenereerde ontvangsten en vice versa. Derhalve worden in deze paragraaf ook de ontvangsten van DRZ meegenomen.

Tabel 2 geeft een overzicht van het relatieve belang van de activiteiten (naar omzet²³) in de periode 2013-2016. De taken in de onderstaande tabel komen overeen met de taken zoals gedefinieerd in paragraaf 2.1, waarbij de buiten gebruik gestelde goederen (CJIB), gezien dezelfde aard (bewaren van in beslag genomen goederen) geïntegreerd is in de omzet van 'bewaren' (taak a in paragraaf 2.1) en 'Rijksmarktplaats' voor management informatie doeleinden geëxtraheerd is uit de omzet van 'het verkopen van overtollige roerende rijksgoederen' (taak b in paragraaf 2.1).

Tabel 2. Omzet activiteiten DRZ (realisaties; x € 1.000)

Product	2013	2014	2015	2016
Bewaren (incl. CJIB)	9.147	8.702	8.046	8.137
Verkopen	2.886	2.838	2.434	2.640
Verwerking datadragers	884	2.050	708	1.073
Verwerking vuurwerk	1.390	2.063	1.980	1.983
Verwerking hennep	8.493	8.264	7.691	7.260
Rijksmarktplaats	1.059	416	556	395
BPM hertaxaties	85	874	1.165	1.165
Totaal	23.944	25.207	22.580	22.653

Bron: Financiële rapportages DRZ

Bewaartaak

De bewaartaak betreft de logistieke en administratieve diensten die DRZ verleent aan het OM in het kader van het beslagproces. De bewaartaak vertegenwoordigde in het verleden (tot en met 2012) het grootste volume (circa 50% - € 9,9 mln.) van de omzet van DRZ. Door toename van overige activiteiten en afname van de ontvangen vergoeding van het OM bedraagt de omzet van de bewaartaak in 2016 ca. 35% (€ 8,1 mln.) van de totale omzet van DRZ. De in beslag genomen goederen worden bewaard op de locaties in Bleiswijk, Soesterberg en Hoogeveen.

²³ Omzet wordt gevormd door ontvangsten van derden (o.a. verkoop, opgeldden en opbrengsten uit afvalverwerking) en ontvangsten uit lumpsum afspraken (met OM, CJIB en Belastingdienst).

Tabel 3 geeft een overzicht van de door DRZ verwerkte in beslag genomen goederen sinds 2013. DRZ is uitvoerder en heeft geen invloed op hetgeen wordt aangeleverd.

Tabel 3. Verwerkte in beslag genomen goederen (aantal gerealiseerde goeddetaïls)

Jaar	2013	2014	2015	2016
Uitgevoerde handeling				
Vernietigen	23.139	28.175	31.075	29.588
Verkopen	9.662	8.298	8.238	5.413
Teruggeven	7.639	8.110	10.617	11.415
Totaal aantal goeddetaïls	40.440	44.583	49.930	46.416

Bron: Voorraadadministratie DRZ

Deze dienstverleningsovereenkomst gaat uit van het principe dat DRZ tegen een vooraf vastgelegd tarief de opdrachtgever logistiek ondersteunt. Het convenant gaat uit van dalende jaartarieven bij een groeiend aantal logistieke producten in de beslagketen (OM/politie/DRZ). In tabel 4 is een overzicht gegeven van de ontwikkeling van het lumpsum contract waarbij tevens de bereikte doelmatigheid (prijsverlaging) voor de opdrachtgever is weergegeven. De bedragen van de waarde van de dienstverlening aan het OM zijn gebaseerd op de waarden ten tijde van opstellen van het convenant (2012) en betreffen niet de daadwerkelijk behaalde omzetten zoals deze in tabel 2 zijn opgenomen. Zoals tabel 4 laat zien beoogt de samenwerking tussen OM en DRZ rijksbreed een efficiency resultaat. Het risico voor kostenoverschrijdingen ligt bij DRZ en daarmee de prikkel om kosten (verder) te besparen. Op het te behalen efficiency resultaat wordt in hoofdstuk 5 (paragraaf 5.3 – doelmatigheid) verder ingegaan.

De uitgaven van het OM worden als bijdrage aan DRZ verantwoord op de begroting van het ministerie van V&J; DRZ verwerkt de bijdrage van V&J in haar administratie.

Tabel 4. Lumpsum afspraken DRZ-OM (gecomprimeerd) (x €1.000)

Producten	2013	2014	2015	2016
Bewaren (opslag, taxatie, afwikkeling en vervoer)	9.671	9.451	9.313	9.290
Opslag van vuurwerk en vernietigingskosten	1.727	1.727	1.727	1.727
Totale waarde van de dienstverlening OM¹	11.398	11.178	11.040	11.017
Totaal door het OM betaald	9.415	9.194	9.056	9.033
Behaald efficiency resultaat door DRZ	1.983	1.984	1.984	1.984

¹ Waarde van de dienstverlening gebaseerd op waarde ten tijde van opstellen van het convenant (2012)

Bron: Meerjarige financiële afspraak Openbaar Ministerie – Domeinen Roerende Zaken Bekostigingsmodel 2012-2016

Verkooptaak

DRZ verkoopt verschillende categorieën goederen:

- verbeurd verklaarde in beslag genomen goederen, in beslag genomen goederen waarvan afstand is gedaan of die vervreemd worden in afwachting van een ontnemingsmaatregel (zowel strafrechtelijk beslag als ontnemingsbeslag);
- overtollige goederen die worden afgestoten door (onderdelen van) departementen;
- ondersteuning bij de verkoop van strategische goederen (vrijwel altijd Defensie materieel).

Bij verkoop ontvangt DRZ een opslag van 15% van de verkoopopbrengst per item (voor niet-strategische goederen). De ontvangsten dekken volledig de verkoopkosten. Voor strategische goederen geldt dat DRZ jaarlijks een lumpsum-vergoeding ontvangt van Defensie van € 150.000. De verkoopopbrengsten worden samen met opbrengsten uit boetes en kentekens binnen de administratie van DRZ verwerkt.

De verkoopopbrengsten die DRZ realiseert, vloeien (na aftrek van de opslag van 15%) terug naar de verschillende opdrachtgevers (zie tabel 5). Voor opdrachtgever het OM is dit bepaald in het Besluit Inbeslaggenomen Voorwerpen (artikel 16). Voor opdrachtgevende departementen die

overtollige goederen afstoten is dit (deels) bepaald in middelenafspraken. De verkoopopbrengst van strategische goederen vloeit naar Defensie.

Tabel 5. Verkoopopbrengsten (x € 1.000)

Verkoopopbrengsten (x € 1.000)	2013	2014	2015	2016
<i>Inbreng goederenstroom</i>				
Veiligheid en Justitie	9.147	9.573	13.161	12.196
Defensie strategisch	96.020	87.407	179.866	68.925
Defensie niet -strategisch	1.391	2.287	1.805	2.105
Financiën (Belastingdienst, Douane)	836	1.109	582	564
Financiën (kerndepartement) ¹	2.292	2.257	-	-
Overige departementen	2.734	1.645	1.731	3.215
Totaal	112.419	104.277	197.145	87.005

¹ Betreffen opbrengsten van in beslag genomen goederen (op grond van art. 94 WbSV), inbreng goederenstroom is afkomstig van Veiligheid en Justitie. Tot 2015 werden opbrengsten verantwoord bij ministerie van Financiën (kerndepartement) onder beleidsartikel 7 na een wijziging in artikel 16 van het Besluit Inbeslaggenomen Voorwerpen worden deze opbrengsten vanaf 2015 overgeheveld naar het ministerie van Veiligheid en Justitie.

Bron: Financiële rapportages DRZ

In 2010 heeft DRZ besloten om alleen de verkoop van vaar-, vlieg- en voertuigen (de meest waardevolle goederen) zelf nog uit te voeren; de rest van de goederen wordt verkocht door een particulier veilinghuis, met als criterium dat de verkoop voor DRZ kostendekkend moet plaatsvinden. In 2013 is – na een aanbestedingsprocedure – een nieuw contract gesloten voor de duur van 5 jaar. Hierbij behoudt DRZ 7,5% van de verkoopprijs ter dekking van de interne kosten.

Verwerking datadragers

De verwerking van desk- en laptops is in de loop der jaren sterk gewijzigd. In de beginperiode werd de data op harde schijven van deze communicatieapparatuur met software verwijderd. De 'geschoonde' apparatuur werd daarna verkocht aan de markt. Door de razendsnelle technologische ontwikkeling in de IT-branche verouderde de gebruikte software snel waardoor het risico op onvolledige dataverwijdering toenam. Daarnaast versnelde ook de economische afschrijving waardoor de restwaarde snel verminderde.

Vanaf 2009 wordt aangeleverd ICT materiaal vernietigd met verkleiningstechniek en worden de reststromen verkocht als grondstof (scheiding (on-)edele metalen). DRZ hanteert een vaste prijs per eenheid waarvoor alle ICT materialen worden vernietigd en departementen gebruik kunnen maken van datacontainers voor afstoot van datadragerende kleine ICT middelen (telefoons, usb sticks, camera's, tablets etc.). Jaarlijks worden circa 43.000 stuks verwerkt door DRZ. Tabel 6 geeft een beeld van de hoeveelheid datadragers die door DRZ worden verwerkt.

In 2015 is in opdracht van DRZ een onderzoek uitgevoerd en een rapport opgeleverd inzake vernietigen en afstoten van overtollige datadragers binnen het Rijk²⁴. Met de aanbevelingen uit dit rapport is DRZ aan de slag gegaan en is in 2016 een pilot gestart waarbij datadragers geschoond en verkocht worden. In deze pilot vindt de schoning van datadragers plaats met hernieuwde gelicenseerde software om volledige dataverwijdering te kunnen borgen. Hiervoor is een stuurgroep in het leven geroepen waarin de leden van verschillende ministeries afkomstig zijn (BZK/DGOBR, I&M/DGMI, V&J/DJI/SSC-1). In 2017 is besloten²⁵ dat de in de pilot uitgerolde werkwijze in de toekomst wordt voortgezet.

Tabel 6. Verwerking datadragers door DRZ

<i>Jaar</i>	2013	2014	2015	2016
Aantal vernietigd	49.279 ST	55.935 ST	29.076 ST	38.632 ST
Randapparatuur vernietigd	256.955 KG	262.885 KG	169.215 KG	155.559 KG

Bron: Financiële administratie DRZ

²⁴ Rapport "Verwerking van afgedankte datadragerende ICT hardware binnen de Rijksoverheid", RWS 19 januari 2015

²⁵ Notulen CTO-raad 28 juni 2017.

Verwerking vuurwerk

Vanaf 2007 voert DRZ het beheer over de vuurwerk opslaglocatie te Ulicoten. Dit is een op zichzelf staande locatie waar in principe alleen in de periode september tot en met maart activiteiten zijn. Deze bestaan uit ophalen, ontvangen, opslaan en classificeren van in beslag genomen vuurwerk en uiteindelijke afvoer naar de vernietigingslocatie (derden). De locatie kan alleen ingezet worden voor opslag van vuurwerk. Ook deze dienst wordt betaald uit de jaarlijkse lumpsum-vergoeding van het OM (zie tabel 4).

Naast de opslag van vuurwerk biedt DRZ op de locatie Ulicoten de faciliteiten van onderzoeklocatie voor Nationale Politie en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Door centrale organisatie van een onderzoeklocatie worden investeringen voor inrichting van een onderzoeklocatie op politiebureaus bespaard.

Jaarlijks wordt ca. 150 ton vuurwerk door DRZ verwerkt. In 2016 is er beduidend minder vuurwerk in beslag genomen (50 ton). Invloed op het volume van inbeslagname ligt buiten DRZ. Als gevolg van de lumpsum afspraken tussen OM en DRZ is het risico voor DRZ in verband met deze volumeafname beperkt.

Coördinatie verwerking hennep

Vanaf 1 januari 2012 voert DRZ de landelijke coördinatie van de ontmanteling van illegale hennepkwekerijen in opdracht van het OM en Nationale Politie. Voor 2012 was de ontmanteling van illegale hennepkwekerijen diffuus georganiseerd en was hierin geen uniformiteit, waardoor landelijk gezien de kosten van de ontmantelingen hoger lagen en er een verschil in kwaliteit van de ontmantelingen aanwezig was. Daarnaast ontbrak de borging van integriteit in het proces van inbeslagname tot vernietiging en was er geen control van de kosten mogelijk. In 2016 is deze opdracht voor de duur van vier jaar verlengd²⁶. De bijdragen (lumpsums) van beide partners zijn tot stand gekomen op basis van 6.000 ruiming. In 2016 ontving DRZ € 6,1 mln. ter financiering van de uit te voeren ontmantelingen in 2016. Op de materiële kosten is nacalculatie (met OM en Nationale Politie) van toepassing, op de personele kosten niet. In onderstaande tabel zijn de verwachte kosten per ontmanteling in beeld gebracht. De verwachte kosten zoals opgenomen in tabel 7 zijn voor de jaren 2013 t/m 2015 gebaseerd op de verwachte kosten ten tijde van opstellen van de lumpsum afspraken in 2010, voor 2016 zijn de verwachte kosten gebaseerd op de verwachte kosten ten tijde van opstellen van de lumpsum afspraken in 2015. De afspraken worden jaarlijks geëvalueerd.

In 2016 hebben 4.433 ruiming plaatsgevonden. Hierin is het volume risico voor DRZ beperkt aangezien de personele kosten worden gedekt in de lumpsum afspraak en de materiële kosten afhankelijk zijn van het daadwerkelijke aantal ruiming.

Tabel 7. Verwachte kosten landelijke ontmantelingen (x € 1.000)

	Jaar	2013	2014	2015	2016
Kosten					
Materiele kosten - landelijke ontmanteling (op basis van 6.000 per jaar)		5.687	6.000	6.330	6.750
Personele kosten ontmanteling		1.120	1.120	1.120	1.120
Totale kosten ontmanteling		6.807	7.120	7.450	7.870
Kostprijs per ruiming ¹	€	948	€ 1.000	€ 1.055	€ 1.125

¹ de kostprijs per ruiming bestaat uit de kosten van het ruimen van een hennepkwekerij minus de opbrengst van de vrijgekomen afvalstromen. Er is gerekend met een inflatiecijfer van 2% per jaar.

Bron: Business Case "Landelijke werkwijze m.b.t. het "strafrechtelijk" ontmantelen en vernietigen (ruimen) van hennepkwekerijen - 13 maart 2015

²⁶ Business Case "Landelijke werkwijze m.b.t. het "strafrechtelijk" ontmantelen en vernietigen (ruimen) van hennepkwekerijen - 13 maart 2015

Rijksmarktplaats

Eind 2011 heeft DRZ Rijksmarktplaats opgezet. Rijksmarktplaats is gericht op het hergebruik van zo goed als nieuw kantoormeubilair binnen de Rijksoverheid. De doelgroep bestaat uit alle rijksdiensten die zijn gehouden aan de Regeling materieelbeheer. Deelname aan Rijksmarktplaats is verplicht. Rijksmarktplaats is niet gericht op verhuur of verkoop van kantoormeubilair: de aanbieders bieden het meubilair aan "om niet" en ook de afname van meubilair is kosteloos. Uitsluitend de opslag- en transportkosten dienen door de afnemer te worden vergoed.

Taxaties BPM

In 2014 heeft de Belastingdienst met DRZ een convenant gesloten voor de periode van vier jaar voor het (onafhankelijk) uitvoeren van hertaxaties in verband met de toepassing art. 10 van de BPM jo. art. 8 lid 8 van de Uitvoeringsregeling belasting van personenautos en motorrijwielen 1992. Met dit convenant is een jaarlijkse vergoeding van € 1.164.700 gemoeid (bestaande uit € 1.090.200 personele kosten en € 74.500 materiële kosten) betrekking hebbend op de verwerking van 2.000 dossiers. Tabel 8 geeft inzicht in het aantal verwerkte dossiers door DRZ in de onderzoeksperiode. Voor de uitvoering van deze extra taak zijn 13,5 fte aan de formatie toegevoegd.

Tabel 8. Geregistreerde dossiers BPM

BPM hertaxaties	2013	2014	2015	2016
Aantal aangelegde dossiers		255	1.912	2.058

Bron: Voorraadadministratie DRZ

Verwerking buiten gebruik gestelde voertuigen (CJIB)

Vanaf 2006 heeft DRZ een convenant met het CJIB inzake de verwerking van buiten gebruik gestelde voertuigen. Dit zijn voertuigen die in het kader van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv) als dwangmiddel buiten gebruik zijn gesteld of die in bewaring zijn gesteld in het kader van een voorlopige maatregel (art. 28b e.v. Wahv). Hiervoor is een lumpsum afgesproken, waarbij jaarlijks middels voor- en nacalculatie wordt afgerekend met het CJIB (zie opbrengsten in tabel 2); basis hiervoor zijn de verwerkte aantallen voertuigen (en tweewielers) zoals vermeld in tabel 9.

Tabel 9. Ontvangen aantal buitengebruik gestelde voertuigen CJIB

	2013	2014	2015	2016
Aantal ontvangen voertuigen	2.913	2.852	2.197	2.201

Bron: Voorraadadministratie DRZ

3.4 Toekomstige ontwikkelingen

De missie van DRZ is om dé partner bij uitstek te zijn voor alle rijksdiensten die te maken krijgen met overtollige of in beslag genomen roerende goederen. Hoewel wettelijk is geregeld dat alle rijksdiensten overtollige en in beslag genomen roerende goederen moeten aanleveren bij DRZ is de huidige praktijk weerbarstiger: niet iedere rijksdienst weet DRZ automatisch te vinden. In de toekomst wil DRZ zich daarom zo ontwikkelen dat de rijksdiensten DRZ ook daadwerkelijk erkennen als de partner in roerende zaken. De herziening van de Regeling materieelbeheer, die gepland staat in 2017, draagt hieraan bij aangezien de rol van DRZ in deze herziene Regeling materieelbeheer duidelijker is verankerd.

Voor DRZ is momenteel de modernisering van het Wetboek van Strafvordering (2020)²⁷ een belangrijk ontwikkeling in de beslagketen. Deze modernisering werkt toe naar een heldere rolverdeling binnen de keten waarbij de verwachting is dat DRZ als enige partij aangewezen zal

²⁷ Ministerie van Veiligheid en Justitie – Commissie modernisering Wetboek van Strafvordering (2020) - Staatscourant 2016, nr. 9986, nr. 45276 en nr. 61624

worden als bewaarder. De recente politieke aandacht die er is voor het inbeslagname traject draagt bij aan de noodzaak tot herziening.

Verder ziet DRZ ontwikkelingen met twee grote nieuwe opdrachtgevers:

- het CJIB voor executieverkoop (verdere ontwikkeling van deze werkzaamheden)
- de Belastingdienst voor verwerking van executorialie verkopen

Deze ontwikkelingen zijn reeds vormgegeven in pilots. Insteek van DRZ is om niet zelf uit te voeren, maar vooral de regie te voeren. De kracht van DRZ zit vooral in het organiseren, realiseren en beheersen door het leggen van connecties, creëren van vertrouwen, verhogen van de integriteit en het realiseren van kostenbesparingen. Voorts is het streven om de overhead zo veel mogelijk te beperken; specifieke capaciteit huurt DRZ in.

Belangrijke ontwikkelingen doen zich ook voor in het kader van de circulaire economie. DRZ levert hier een evidente bijdrage aan door Rijksmarktplaats voort te zetten (hierbij vindt overtollig rijksmeubilair een hergebruiker binnen de Rijksoverheid) en zich t.a.v. het schonen van datadragers voortdurend innovatief op te stellen en te zoeken naar mogelijkheden voor hergebruik van datadragers, maar ook het hergebruik van afval voorop te stellen.

Nieuwe activiteiten worden pas gestart nadat is gebleken dat de onderliggende business case positief is en indien duidelijk is dat deze activiteiten passen binnen de missie en visie van DRZ.

De belangrijkste speerpunten van DRZ voor de komende jaren zijn:

- Bijdragen aan optimaliseren logistieke dienstverlening Rijksoverheid
 - Realiseren voorbereidende werkzaamheden voor samenwerking Belastingdienst - inning belastingen middels executorialie verkopen
 - Realiseren voorbereidende werkzaamheden voor samenwerking CJIB en Politie - inning boetes bij buitengebruikstelling van voertuigen
 - Realiseren voorbereidende werkzaamheden voor uitbreiding werkzaamheden met betrekking tot herbeoordelingen van aangiften voor de Belastingdienst
- Bijdragen aan het optimaliseren van de strafrechtketen met betrekking tot in beslag genomen goederen. Samen met Openbaar Ministerie en de Nationale Politie werken aan een heldere eenduidige rolverdeling, besluitvorming en verwerking (processing).
 - Optimaliseren en uitbreiden informatiedeling
 - Naar de burger
 - Binnen de keten (Beslagportaal)
 - *Registratie/beheer buitenlands beslag, geld en onroerend goed*
 - *Uitbreiding informatievoorziening*
- Bijdragen aan de implementatie van de gewijzigde Regeling materieelbeheer
- Schonen ICT-hardware

HOOFDSTUK 4 Eerder onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid

4.1 Inleiding

De vorige beleidsdoorlichting van (een deel van) artikel 7 heeft in 2013 plaatsgevonden voor het deel van bewaren, vernietigen en vervreemden van roerende zaken van de Staat voor de periode 2006-2012. Naast deze beleidsdoorlichting hebben er nog andere evaluaties en onderzoeken plaatsgevonden die mogelijk input kunnen leveren voor deze beleidsdoorlichting. Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste bevindingen en conclusies uit eerder onderzoek, en – waar van toepassing – de vervolgacties die DRZ naar aanleiding hiervan heeft ondernomen.

4.2 Eerder onderzoek

Overige doorlichtingen en evaluaties die in de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden en die mogelijk input kunnen leveren in de beleidsdoorlichting 2017 zijn de volgende:

- a) Evaluatie reorganisatie 2011 (24 oktober 2013)²⁸
- b) Business case hennepkwekerijen (2016)
- c) Doorlichtingsrapport DRZ - Regeling agentschappen (2013)
- d) Zelfevaluatie informatiebeveiliging (2016)
- e) Beleidsdoorlichting Domeinen Roerende Zaken 2013

a) Evaluatie reorganisatie 2011

In 2008 is DRZ gestart de organisatie te wijzigen van een *business unit* structuur naar een centraal geleide procesorganisatie. In de hierop volgende reorganisatie is DRZ met drie afdelingen ingericht met als doel een start te maken met een procesgestuurde organisatie. Deze reorganisatie is in 2010 geëvalueerd²⁹. Hieruit bleek dat bij de inrichting van de 'achterkant' van het proces, (het voorraadbeheer en de verwerking van verkopen) nog vervolgstappen gemaakt konden worden. Naar aanleiding van deze evaluatie is in 2011 een tweede reorganisatie gestart. Hierbij zijn alle decentrale administratieve functies centraal bijeen gebracht in een *back office* organisatie. De evaluatie van deze reorganisatie heeft plaatsgevonden in 2013³⁰. Door verdergaande standaardisatie van DRZ en de wens van de organisatie om naar een regievoerende organisatie te evolueren i.p.v. een meer uitvoerende organisatie, blijft verdere aanpassing van de organisatie nodig. Zo is er in 2014 een *mid office* opgericht om de hertaxaties in het kader van de BPM te kunnen verzorgen en begeleiden en wordt sinds eind 2015 ICT in eigen beheer uitgevoerd.

In de evaluatie van 2013 is ruim aandacht geweest voor toekomstige ontwikkelingen en de daarmee gepaard gaande (mogelijke) uitbreiding van personele capaciteit. Denk hierbij aan het verwerken van executoriaal beslag voor zowel het CJIB als de Belastingdienst en de herziene versie van de Regeling materieelbeheer. Voor deze ontwikkelingen zijn naar aanleiding van deze evaluatie diverse wijzigingen doorgevoerd; de formatie is van 101,8 fte in 2013 doorgroeid naar 135,8 fte in 2016.

b) Business Case ruiming hennepkwekerijen - 2016

Vanaf 2012 verzorgt DRZ de landelijke coördinatie van de ontmanteling en verwerking van hennepkwekerijen. Deze taak was voorheen decentraal ingericht binnen de verschillende

²⁸ Evaluatie reorganisatie 2011 – strategische ontwikkelingen 2014-2015 – versie 6.1 – 24 oktober 2013

²⁹ O&F rapport 22 november 2010

³⁰ Evaluatie reorganisatie 2011, versie 6.1 – 24 oktober 2013

politiekorpsen. Eind 2012 heeft een evaluatie³¹ plaatsgevonden. De evaluatie toonde aan dat besparingen bereikt zijn door centrale inkoop (aanbesteding) van dienstverlening, dat processen steeds uniformer worden en dat het inzicht verbeterd is.

In 2015 is er een business case opgesteld die niet alleen een beschrijving van de samenwerking vormde (vanaf 2016), maar ook gezien mag worden als evaluatiedocument³². Doelstellingen die ten grondslag lagen aan de verwerking van hennepkwekerijen door DRZ zijn gerealiseerd. Zo is uniformiteit in de verwerking van hennepkwekerijen gerealiseerd (zowel in werkwijze als in kwaliteit) waarmee landelijk gezien in de periode 2012-2014 een besparing is gerealiseerd van ruim € 8,4 mln³¹. vergeleken met de kosten voor politie en OM bij ongewijzigde continuering van bestaande werkwijzen (zowel personele als materiële kosten). Daarnaast is er de borging van integriteit in het proces van inbeslagname tot vernietiging en is er control van de kosten mogelijk.

c) Doorlichting Regeling agentschappen - 2013

In navolging van de evaluatie van de Regeling baten-lastendiensten 2007 heeft eind 2012 een doorlichting³³ van DRZ plaatsgevonden. Alle baten-lastendiensten werden getoetst op de uitgangspunten uit de Regeling agentschappen. Meer specifiek is gekeken naar de omvang (omzet) en het investeringsvolume van DRZ, de *governance*, de bekostiging, de prikkelwerking, het financieel beheer en de organisatie van de bedrijfsvoering. De conclusie was dat DRZ sinds 2006 aanzienlijke doelmatigheidswinsten heeft weten te boeken. DRZ voldoet echter niet aan alle voorwaarden van de Regeling agentschappen, maar lijkt een agentschapsstatus ook niet nodig te hebben om goed te functioneren. Naar aanleiding van de doorlichting is besloten de agentschapsstatus van DRZ met ingang van 1 januari 2015 in te trekken³⁴. Sindsdien is DRZ een reguliere ambtelijke dienst binnen het ministerie van Financiën met een kasverplichtingenstelsel.

d) Zelfevaluatie informatiebeveiliging - 2016

Het overleg van secretarissen-generaal (SGO) heeft bepaald dat alle onderdelen van de Rijksoverheid de basis - binnen de verschillende deelgebieden - van integrale veiligheid (meer) op orde dienen te hebben. Binnen het ministerie van Financiën heeft de beveiligingsambtenaar (BVA) een zelfevaluatie Integrale Veiligheid opgestart. DRZ heeft deze evaluatie in 2016 uitgevoerd. Het rapport Zelfevaluatie Integrale Beveiliging 2016³⁵ van DRZ is door de BVA (samen met die van de Auditdienst Rijk) bestempeld als best practice en dient als voorbeeld voor andere diensten / DG's.

e) Beleidsdoorlichting Domeinen Roerende Zaken 2013

De vorige beleidsdoorlichting van artikel 7 heeft in 2013 plaatsgevonden voor het deel van bewaren, vernietigen en vervreemden van roerende zaken van de Staat voor de periode 2006-2012. Het rapport uit 2013 betrof geen beleidsonderzoek van artikel 7 in de ware zin van het woord, maar een onderzoek naar de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de bedrijfsvoering van DRZ in het algemeen. Dit had te maken met het feit dat de Algemene Rekenkamer (AR) in haar rapport "Effectiviteitsonderzoek van de Rijksoverheid", had aangegeven dat er voor artikel 7 niet echt sprake was van een maatschappelijk beoogd effect en dat een beleidsdoorlichting daardoor in haar opinie niet vereist was. De opmerking van de Algemene Rekenkamer is voor de geplande beleidsdoorlichting 2017 niet van toepassing aangezien de huidige Regeling Periodieke Evaluatie bepaalt dat al het beleid dat mede wordt gevoerd op grond van één of meer beleidsartikelen uit de Rijksbegroting periodiek geëvalueerd dient te worden in een beleidsdoorlichting.

³¹ Evaluatie landelijke aanpak ontmanteling & verwerking van hennepkwekerijen

³² Business case: landelijke werkwijze m.b.t. het "strafrechtelijk" ontmantelen en vernietigen (ruimen) van hennepkwekerijen - 13 maart 2015

³³ Doorlichting DRZ, ministerie van Financiën, 2013; Kamerstuk 28737, nr. 23

³⁴ Kamerstuk 28737, 23

³⁵ Zelfevaluatie Integrale Beveiliging 2016 - versie 1.0 - definitief - 6-12-2016

In de beleidsdoorlichting van 2013 is (als onderdeel van artikel 7) de doelstelling "op een financieel en maatschappelijk verantwoorde manier bewaren, vernietigen en vervreemden van roerende zaken van het Rijk" over de periode 2006-2012 onderzocht.

Belangrijkste conclusies uit deze doorlichting waren:

- DRZ heeft de effectiviteit en de efficiëntie van de uitvoering aanzienlijk weten te verbeteren, zowel binnen de eigen organisatie als binnen de rijksdienst.
- Het agentschap DRZ voldeed in de onderzoeksperiode niet volledig aan de voorwaarden van de Regeling agentschappen. De omvorming van DRZ naar een reguliere dienst binnen het ministerie van Financiën per 1 januari 2015 sluit hierbij aan.
- Van een aantal recent door DRZ opgestarte activiteiten konden de prestaties nog niet worden vastgesteld.
- De opzet van het huidige convenant van DRZ met het OM sluit niet geheel aan bij het principe dat alleen risico's waarop de uitvoerder (DRZ) invloed heeft aan de uitvoerder worden toegerekend.

Aanbevelingen als gevolg van deze conclusies waren:

- Behoud de succeelementen in het functioneren van DRZ ook in de nieuwe organisatievorm. Blijf de prestaties van DRZ monitoren, teneinde tijdig te kunnen bijsturen. Rapporteer over de ontwikkeling van de prestaties in een volgende doorlichting (2017).
Opvolging: In de periode van 2013-2016 zijn de verschillende prestaties van DRZ gemonitord en in de verantwoordingsrapportages aan FEZ Financiën ook gerapporteerd. Intern worden prestaties ook gemonitord en aan het managementteam van DRZ gerapporteerd en gepresenteerd. Naar aanleiding hiervan wordt indien nodig bijgestuurd en/of actie ondernomen. De ontwikkelingen van de prestaties m.b.t. de verschillende activiteiten zijn in deze beleidsdoorlichting opgenomen.
- Monitor de resultaten van de recent opgestarte activiteiten (Rijksmarktplaats, Beslagportaal, contractering extern veilinghuis, ruiming hennepkwekerijen) teneinde effectiviteit en efficiëntie van deze activiteiten over een langere periode te kunnen vaststellen.
Opvolging: In samenhang met de monitoring van de prestaties zoals beschreven bij de voorgaande aanbeveling, worden ook de resultaten van de recent opgestarte activiteiten gemonitord. Deze lopen (ook gedurende onderzoeksperiode) mee in de verantwoordingsrapportage en presentatie aan het managementteam van DRZ zodat de effectiviteit en efficiëntie van deze activiteiten over een lange periode kunnen worden vastgesteld en waar nodig kunnen (en konden) worden bijgestuurd.
- Stel als voorwaarde voor de start van een nieuwe activiteit dat de effectiviteit en de efficiëntie van de nieuwe activiteit in kaart worden gebracht. Onderzoek voor bestaande activiteiten of een andere vormgeving van het financiële arrangement (tariefstelling, convenant) tot efficiëntere en/of effectievere uitkomsten kan leiden.
Opvolging: Voor een eventueel nieuw op te starten activiteit wordt altijd eerst een business case opgesteld en een pilot opgestart. Indien in de pilot de effectiviteit en de efficiëntie bewezen wordt en in de kaart gebracht is, wordt (na ontvangen van benodigde goedkeuring) overgegaan tot verdere uitrol van de activiteit. In de managementrapportages komen de mogelijkheden tot behalen van efficiëntere en/of effectievere resultaten ook aan bod. Voor het CJIB blijkt bijvoorbeeld dat tariefstelling benodigd is. Daarnaast is het convenant met het OM dat liep tot en met 2016 voor twee jaar verlengd. In deze periode van twee jaar wordt verder onderzoek gedaan naar optimalisatie van de strafketen met betrekking tot in beslag genomen goederen waarbij ook efficiëntie aan bod komt.
- Bezie bij toekomstige lumpsum afspraken hoe de prikkels en risico's meer in overeenstemming gebracht kunnen worden met principe 'leg risico's waar sprake is van beïnvloedingsmogelijkheden'.
Opvolging: Bij de lumpsum afspraken ten aanzien van de ruiming van hennepkwekerijen

en de verwerking van buiten gebruik gesteld voertuigen (CJIB) is al meer rekening gehouden met het principe 'leg risico's waar sprake is van beïnvloedingsmogelijkheden'. In paragraaf 5.3.5. wordt dit onderwerp verder besproken. Zoals bij voorgaande aanbeveling aangegeven is het OM convenant voor de periode 2017-2018 verlengd. In deze periode wordt naast voorgaande punten ook gekeken hoe de prikkels en risico's in het convenant meer in overeenstemming gebracht kunnen worden met het principe 'leg risico's waar sprake is van beïnvloedingsmogelijkheden'.

4.3 Betekenis eerder onderzoek voor deze doorlichting

Bij het opstellen van dit rapport is gebruik gemaakt van eerdere onderzoeken. Met de eerdere beleidsonderzoeken en deze beleidsdoorlichting van artikel 7 wordt dekking wat betreft de evaluatie van alle voor DRZ relevante beleidsonderdelen gerealiseerd.

DRZ heeft door de jaren heen veel gegevens over het eigen presteren verzameld: de gegevens uit deze rapporten bieden een goede basis voor het doen van uitspraken over doelmatigheid en doeltreffendheid van DRZ. In het volgende hoofdstuk wordt hierop uitgebreid ingegaan en zullen – voor zover van toepassing – conclusies uit deze onderzoeken meegenomen worden.

HOOFDSTUK 5 Doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitvoering van het beleid

5.1 Inleiding

De algemene doelstelling van artikel 7 luidt: *'een optimaal financieel resultaat bij het beheren en afstoten van materiële activa van/voor het Rijk ten behoeve van de realisatie van rijksdoelstellingen'*.

Na evaluatie van o.a. de aanleiding en achtergrond van het beleid, de ingezette instrumenten en uitgaven voor uitvoering van het beleid en een reflectie op eerder uitgevoerd onderzoek m.b.t. het relevante beleid, wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de uitvoering van het beleid.

Bij de doeltreffendheid van de uitvoering van het beleid wordt de mate waarin de beleidsdoelstelling dankzij de inzet van de onderzochte beleidsinstrumenten wordt gerealiseerd, besproken.

Voor de doelmatigheid wordt gekeken naar kosten bij de uitvoering van het beleid. Hierbij wordt gekeken naar de activiteiten die DRZ uitvoert in het kader van het behalen van de doelstelling van artikel 7. (Her)Taxeren van voertuigen in verband met de toonplicht (BPM), zoals eerder besproken in hoofdstuk 2 en 3 valt hier dus niet onder.

In dit hoofdstuk zijn eerst de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de uitvoering van het beleid uitgewerkt, vervolgens worden de mogelijkheden voor het verder verhogen van deze doeltreffendheid en doelmatigheid besproken, waarna de mogelijke beleidsopties in het geval van significant minder beschikbare middelen aan bod komen.

Voor een analyse van de doeltreffendheid en doelmatigheid van DRZ, wordt gebruikgemaakt van enerzijds een enquête en anderzijds de score van DRZ op een aantal indicatoren op het vlak van doeltreffendheid en doelmatigheid.

5.2 Doeltreffendheid van de uitvoering van het beleid

Voor de doeltreffendheid van de uitvoering van het beleid wordt gekeken of de beleidsdoelstelling dankzij de inzet van de onderzochte beleidsinstrumenten/het uitvoeren van de gedefinieerde taken (zoals besproken in paragraaf 2.1) wordt gerealiseerd. DRZ is doeltreffend als producten/diensten (output) overeenkomstig de (wettelijke) taken en wensen van de opdrachtgevers uitgevoerd worden. De (wettelijke) taken zijn hierbij te clusteren naar:

- Bewaren van in beslag genomen goederen.
- Verkopen van in beslag genomen goederen en overtollige roerende rijksgoederen.
- Verwerken (vernietiging) van in beslag genomen goederen en vuurwerk, digitale datadragers van het Rijk, hennepkwekerijen en buiten gebruik gestelde voertuigen (CJIB).

Voor iedere (geclusterde) taak is er een doelstelling die behaald dient te worden. Het behalen van deze doelstelling is aan de hand van de verschillende indicatoren te meten. Van doeltreffend opereren is sprake als:

- Bij het bewaren de goederen (goed) opgeslagen worden en er geen goederen verloren gaan of beschadigd raken tijdens bewaring bij DRZ.
- Bij het verkopen van roerende zaken de roerende zaken juist³⁶ verkocht worden.

³⁶ Het aantal klachten ten aanzien van de verwerking van roerende goederen is een indicator voor juiste verkoop (en de integriteit) van DRZ.

- Bij het vernietigen vernietigd wordt wat er vernietigd moet worden en er op een maatschappelijk verantwoorde wijze volgens protocol wordt gewerkt.
- De klanten en opdrachtgevers tevreden zijn over DRZ en de integriteit geborgd is.

5.2.1. Bewaren

Voor de bewaaractiviteit is het van belang dat goederen kunnen worden opgeslagen en er geen goederen verloren gaan of beschadigd raken tijdens bewaring bij DRZ. DRZ heeft voor zichzelf als doelstelling gesteld dat het aantal klachten van klanten over bewaarde goederen minimaal dient te zijn (< 0,5%) en dat er altijd voldoende opslagcapaciteit beschikbaar is waardoor DRZ aan haar bewaartaak kan voldoen.

Tabel 10. Gegronde bewaarklachten t.o.v. aantal ontvangen in beslag genomen goederen

Bewaarklachten				
<i>Jaar</i>	2013	2014	2015	2016
Aantal ontvangen IBP ¹ goederen (incl. Plukze, Douane en CJIB)	44.924	55.486	50.362	48.546
Aantal gegronde bewaarklachten	31	29	32	16
Klachtenpercentage bewaarklachten	0,07%	0,05%	0,06%	0,03%

¹ IBP = In beslaggenomen partij

Bron: klachtenanalyse Juridische Zaken DRZ en logistieke rapportages DRZ

Het gemiddelde aantal ontvangen bewaarklachten per jaar in de periode van 2013 tot en met 2016 bedraagt 75. Hiervan zijn gemiddeld per jaar 27 klachten gegrond. Ontvangen klachten worden door het team Juridisch Zaken van DRZ in behandeling genomen. De afwikkeling van de klachten vindt altijd plaats binnen de geldende richtlijnen van de Algemene wet bestuursrecht. Wanneer door het team Juridische Zaken wordt vastgesteld dat een ontvangen klacht juridisch gezien ongegrond is, wordt de klager hier middels een schrijven (inclusief toelichting) van op de hoogte gesteld. Hierbij wordt de klager altijd gewezen op de mogelijkheid om zich binnen één jaar na behandeling van de klacht te wenden tot de Nationale ombudsman, de Commissie voor de verzoekschriften van de Tweede Kamer der Staten-Generaal of de Commissie voor de verzoekschriften van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Het aantal gegronde klachten ten opzichte van alle ontvangen goederen is stabiel en laag (<gemiddeld 0,05%).

Bewaarklachten gaan veelal over het verloren gaan van goederen tijdens bewaring en het beschadigd raken van goederen tijdens bewaring. Wanneer een goed verloren gaat tijdens bewaring of beschadigd raakt tijdens bewaring zal dit leiden tot een klacht. Uit het lage klachtenpercentage kan geconcludeerd worden dat DRZ op dit punt meer dan voldoende doeltreffend is (gemiddeld 99,95%). De halfjaarlijkse voorraadinventarisaties die door het team Bestuurlijke Informatievoorziening en Kwaliteit van DRZ op alle DRZ locaties worden uitgevoerd onderschrijven de doeltreffendheid op de bewaartaak.

Door de klachtenanalyse, opgesteld door het team Juridische Zaken binnen DRZ, te bespreken in de werkoverleggen wordt het lerend effect vanuit ontvangen (gegronde) klachten vergroot en is het mogelijk vanuit deze lering het klachtenpercentage verder naar beneden te brengen (tot 0,03% in 2016).

Alle goederen die bij DRZ zijn aangeboden, zijn in het verleden daadwerkelijk bewaard (dan wel verkocht of vernietigd): DRZ heeft alle voorwerpen die via Beslagportaal zijn aangemeld, verwerkt en er was voldoende opslagcapaciteit om de goederen te bewaren. De voorraad van in beslag genomen goederen is in de periode van 2013 tot en met 2016 verder toegenomen (tabel 11). Oorzaken van de toename in voorraad liggen buiten DRZ. DRZ is met betrekking tot het aantal ontvangen en te verwerken goederen afhankelijk van beslissingen (verkoppen, vernietigen, continueren bewaren) die wettelijk gezien door het OM genomen moeten worden.

Tabel 11. Voorraadverloop in beslag genomen goederen

	1-1-2013	1-1-2014	1-1-2015	1-1-2016	31-12-2016
Aantal artikelen op DRZ locaties	49.059	52.061	65.544	67.106	69.147

Bron: Voorraadadministratie DRZ

Ten aanzien van de bewaartak die DRZ uitoefent vanuit het Wetboek van Strafvordering zijn doelstellingen die voor DRZ vastgelegd zijn in het convenant met het OM nagekomen. De doelstellingen zijn:

- Hogere opbrengsten.
- Sneller vervreemden op basis van beslissingen om zo minder bewaring te realiseren.
- Tijdige aanlevering van taxatierapporten.
- Lagere kosten.

Deze doelstellingen zijn volledig nagekomen. De doelstellingen 'hogere opbrengsten' en 'lagere kosten' zijn behaald. Verdere toelichting op deze doelstellingen uit het convenant met het OM is opgenomen in paragraaf 5.3 Doelmatigheid (onder verkopen (opbrengsten) resp. bewaren (kosten)).

Sneller vervreemden op basis van beslissingen om zo minder bewaring te realiseren

DRZ heeft slechts beperkte invloed op het realiseren van minder bewaring van in beslag genomen goederen. DRZ draagt hier (conform vastgestelde afspraken in het convenant) wel aan bij door de verkoop (en doorbetaling van de opbrengstwaarde) binnen drie maanden na genomen afwikkelingsbeslissing te realiseren, goederen 40 werkdagen na de betreffende afwikkelingsbeslissing te vernietigen of binnen drie maanden na de betreffende afwikkelingsbeslissing terug te geven aan de eigenaar en hiervan een adequate en tijdige terugkoppeling van te geven aan het OM (gebruik van Beslagportaal draagt hier aan bij). Onderstaande tabel geeft de realisatie cijfers van tijdige verwerking van de afwikkeling weer. Voor teruggave en vernietiging ligt realisatie binnen de vastgestelde termijnen boven de 90%. Bij verkoop (en doorbetaling binnen 3 maanden) via een extern veilinghuis zorgen de verschillende overdrachtsmoment in dit verkoopproces voor een vertraging aangaande het behalen van de vastgestelde termijn. Een reeds opgestart project intern DRZ onderzoekt o.a. de mogelijkheden voor versnelling van dit betreffende verkoopproces waardoor realisatie cijfers in de toekomst hoger zullen liggen.

Tabel 12. Tijdige verwerking afwikkeling in beslag genomen goederen

Afwikkeling	2013	2014	2015	2016
Teruggave (binnen 3 maanden)	97%	93%	91%	92%
Verkoop (doorbetaald binnen 3 maanden) ¹	61%	48%	50%	63%
Vernietiging (binnen 40 werkdagen)	83%	86%	93%	95%

¹ Betreft verkoop via eigen verkooplocatie en verkoop via extern veilinghuis. De verschillende overdrachtsmomenten bij de verkoop (en doorbetaling binnen 3 maanden) via veilinghuis zorgen voor een vertraging in de afwikkeling. O.a. voor versnelling van het verkoopproces via extern veilinghuis is intern DRZ reeds een project opgestart.

Bron: Interne management rapportages DRZ

Tijdige aanlevering van taxatierapporten

In het convenant is vastgesteld dat taxatierapporten van de in beslag genomen goederen binnen 14 dagen na de formele overdracht van de goederen beschikbaar dienen te zijn voor OM. In onderstaande tabel is af te lezen dat in de onderzoeksperiode bij gemiddeld 90% van de aangeboden goederen door het OM deze norm wordt behaald en dat dit in de afgelopen jaren verbeterd is.

Tabel 13. Tijdige verwerking in beslag genomen goederen

Categorie	Norm	2013	2014	2015	2016
Tijdig taxeren ¹ inbeslaggenomen voertuigen	Binnen 14 werkdagen	82%	75%	92%	93%
Tijdig taxeren ¹ inbeslaggenomen goederen	Binnen 14 werkdagen	91%	93%	93%	95%
Gemiddelde		87%	84%	93%	94%

¹ Is inclusief aanleveren taxatierapport

Bron: Voorraadadministratie DRZ

Om vast te stellen hoe ketenpartners de doeltreffendheid en doelmatigheid ervaren is in mei 2017 een enquête gehouden onder een aantal belangrijke partners van DRZ (zie bijlage 3). De enquête is ook verstuurd naar verschillende functionarissen binnen het OM (de directeur afpakken OM-Functioneel Parket Amsterdam, de plaatsvervangend directeur hoofdofficier OM arrondissementsparket Amsterdam, een officier van Justitie en een lid van het College van Procureurs-Generaal). De uitslagen van de enquête zijn geanonimiseerd en daardoor niet te herleiden naar uitslagen afkomstig van het OM. De enquête toont een tevredenheid aangaande de doeltreffendheid van DRZ (score 83% op schaal 0-100³⁷). Het eerder kunnen overdragen van de bewaartak inclusief de bijhorende verantwoordelijkheid wordt gezien als een positief gevolg van de samenwerking met DRZ.

5.2.2. Verkopen

Bij het verkopen van roerende zaken is het van belang dat goederen juist verkocht worden en waarbij zich een minimum aantal klachten van klanten over verkochte objecten³⁸ voordoet.

Tabel 14. Gegronde verkoopklachten t.o.v. aantal verkochte kavels³⁹

Verkoopklachten					
	Jaar	2013	2014	2015	2016
Aantal verkochte kavels (bij inschrijving)		2.944	2.778	2.422	2.716
Aantal gegronde verkoopklachten		42	43	48	26
Klachtenpercentage verkoopklachten		1,43%	1,55%	1,98%	0,96%

Bron: klachtenanalyse Juridische Zaken DRZ en logistieke rapportages DRZ

Het gemiddelde aantal ontvangen verkoopklachten per jaar in de periode van 2013 tot en met 2016 bedraagt 82. Hiervan zijn gemiddeld per jaar 40 klachten gegrond. Ontvangen klachten worden door het team Juridisch Zaken van DRZ in behandeling genomen. De afwikkeling van de klachten vindt altijd plaats binnen de geldende richtlijnen van de Algemene wet bestuursrecht. Wanneer door het team Juridische Zaken wordt vastgesteld dat een ontvangen klacht juridisch gezien ongegrond is, wordt de klager hier middels een schrijven (inclusief toelichting) van op de hoogte gesteld. Hierbij wordt de klager altijd gewezen op de mogelijkheid om zich binnen één jaar na behandeling van de klacht te wenden tot de Nationale ombudsman, de Commissie voor de verzoekschriften van de Tweede Kamer der Staten-Generaal of de Commissie voor de verzoekschriften van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Een klacht is gegrond wanneer een klager door het team Juridische Zaken juridisch gezien in het gelijk wordt gesteld. Het aantal gegronde klachten ten opzichte van alle door DRZ verkochte kavels is in de onderzoekperiode gemiddeld 1,48% en is in 2016 zelfs gedaald tot onder de 1%.

Gegronde verkoopklachten gaan veelal over foutieve informatie in de kavelomschrijving (waardoor koper niet tevreden is met de gekochte kavel) of een onjuistheid bij de taxatie (waardoor een kavel mogelijk voor een te lage biedprijs wordt gegund, waardoor een rechthebbende mogelijk te maken krijgt met een te lage compensatie voor het verkochte goed).

³⁷ Betreft score op de vraag: In hoeverre doet DRZ wat ze belooft te doen volgens haar doelstelling: een optimaal financieel resultaat bij het beheren en afstoten van materiële activa van/voor het Rijk ten behoeve van de realisatie van rijksdoelstellingen?

³⁸ Het aantal klachten ten aanzien van de verwerking van roerende goederen is een indicator voor juiste verkoop (en de integriteit) van DRZ.

³⁹ In deze betreft dit een kavel die verkocht is door verkoopunit DRZ, deze kan meerdere goeddetails bevatten of een hele partij betreffen. Bijvoorbeeld: twee artikelen; een boot en bijbehorende trailer of een partij kleding.

Wanneer een goed niet juist verkocht wordt kan dit leiden tot een klacht. Uit het lage klachtenpercentage kan geconcludeerd worden dat DRZ op dit punt meer dan voldoende doeltreffend is (gemiddeld 98,52%).

Door de klachtenanalyse, opgesteld door het team Juridische Zaken binnen DRZ, te bespreken in de werkoverleggen wordt het lerend effect vanuit ontvangen en gegronde klachten vergroot en is het mogelijk vanuit deze lering het klachtenpercentage verder naar beneden te brengen (tot 0,96% in 2016).

5.2.3. Vernietigen

Bij het vernietigen van de te vernietigen goederen is het van belang dat er vernietigd wordt wat er vernietigd moet worden en er volgens protocol gewerkt wordt waardoor het aantal (veiligheids-) incidenten⁴⁰ minimaal is.

Voor het beoordelen van de doeltreffendheid van de taak 'vernietigen' kan o.a. ook gekeken worden naar het klachtenpercentage bij de bewaartak. Indien iets onterecht niet is bewaard maar is vernietigd telt dit mee bij de klachten van de bewaartak, een goed is immers niet juist bewaard en hier wordt een klacht van ontvangen. Dit percentage is laag en stabiel (zie ook conclusie paragraaf 5.2.1).

Verder is binnen DRZ een Auditteam ingericht die o.a. controleert of de vernietiging van goederen door externe partijen conform contract verloopt. Indien hieruit een omissie naar voren komt, wordt de contractant hierop aangesproken of beboet. Hiermee beoogt DRZ de doeltreffendheid aangaande de taak 'vernietigen' te vergroten dan wel afwijkingen hiervan inzichtelijk te hebben. Ervaringen en auditverslagen uit de afgelopen jaren wijzen uit dat de uitgevoerde audit en de hieruit voortkomende resultaten bijdragen aan het beter naleven van procedures omtrent het vernietigen door externe contractanten.

Indien procedures worden nageleefd, is de verwachting dat het aantal veiligheidsincidenten minimaal is. Onderstaande tabel laat zien dat in de afgelopen periode onder leiding van DRZ slechts twee veiligheidsincidenten hebben plaatsgevonden bij het vernietigen van goederen.

Tabel 15. (Veiligheids-)incidenten (2013-2016)

Vernietigingsproces	Hoeveelheid	Incidenten
Verwerkt vuurwerk	589.277 kg in 4 jaar	0
Verwerkte datadragers	172.922 stuks en 844.614 kg in 4 jaar	1
Verwerkte hennep	19.659 ruimingen in 4 jaar	1

Bron: Interne management verslagen DRZ

In 2016 is bij de vernietiging van datadragers brand ontstaan in een perscontainer na het shredderen van tablets. Tijdens een audit bij de ontmanteling van een hennepkwekerij (2015) heeft een DRZ medewerker een verwonding opgelopen. In deze situaties is niet gewerkt volgens protocol. De betrokken medewerkers zijn hierop aangesproken en het belang van het volgen van de protocollen is bij alle medewerkers nogmaals bevestigd. Wanneer gekeken wordt naar de grote hoeveelheden vernietigde goederen en het kleine aantal incidenten kan geconcludeerd worden dat de risico's in dit proces voldoende zijn afgedekt.

Uit bovenstaande volgt het beeld dat DRZ haar taak op het gebied van vernietigen doeltreffend uitvoert.

5.2.4. Algemene doeltreffendheid

Bij het uitvoeren van de verschillende taken is het voor DRZ van belang dat de klanten en opdrachtgevers tevreden zijn en vinden dat DRZ doeltreffend is aangaande het beheren en afstoten van materiële activa van/voor het Rijk. Tevredenheid bij klanten en opdrachtgevers is een indicator dat het productenpakket van DRZ aansluit bij de wensen en verwachtingen van de opdrachtgevers.

⁴⁰ Een minimaal aantal (veiligheids)incidenten is een indicator voor maatschappelijk verantwoorde vernietigingsprocessen.

In de enquête (zie bijlage 3) die ten behoeve van deze beleidsdoorlichting onder de sleutelfiguren (in totaal twaalf) binnen de keten waar DRZ haar werkveld heeft is gehouden, is onderzocht of klanten en opdrachtgevers ervaren dat DRZ het beleid doeltreffend uitvoert. De uitslag van de enquête wijst uit dat in hoge mate (score 83 op schaal 0-100) ervaren wordt dat DRZ doet wat zij belooft te doen volgens haar doelstelling; ervaren wordt dat DRZ doeltreffend is in de uitvoering van het beleid. Hierbij is DRZ ook nog in hoge mate waarde toevoegend voor de bedrijfsvoering van de geënquêteerde (score 85 op schaal van 0-100). Onder de geënquêteerden wordt onder andere het kunnen outsourcen en eerder kunnen overdragen van de bewaartak - en daarmee de verantwoordelijkheid van het bewaren - genoemd als een positief gevolg van de samenwerking met DRZ. Ook wordt DRZ gezien als een betrouwbare partner op duurzaamheid van de Rijksbedrijfsvoering, waarbij zakelijkheid en het nakomen van afspraken en partnerschap wordt gezien als een meerwaarde van DRZ.

Negatieve gevolgen en/of nadelen van de samenwerking met DRZ voor de eigen bedrijfsvoering worden vrijwel niet genoemd. Uit de resultaten van de enquête (bijlage 3, vraag 6) is op te maken dat de geënquêteerden enkel in het uitzonderlijke geval wanneer afspraken niet worden nagekomen, negatieve gevolgen voor de eigen bedrijfsvoering ervaren. Een ander mogelijk minpunt van de samenwerking met DRZ dat door één van de geënquêteerden is genoemd, is het ontvangen van vragen uit de interne organisatie over het afhankelijk zijn van DRZ.

In paragraaf 5.4 wordt verder ingegaan op de mogelijkheden voor verhogen van de doeltreffendheid, waarbij ook dieper wordt ingegaan op de betreffende enquête-uitslagen.

Een indicator om te bepalen of beleid doeltreffend uitgevoerd wordt, is eventuele ontstane negatieve publiciteit. Negatieve publiciteit kan de integriteit van DRZ in twijfel trekken. In de onderzoeksperiode is er geen negatieve publiciteit geweest rond DRZ. Dit geeft aan dat DRZ de beheersing van risico's op orde heeft. In augustus 2016 is er een rapport van de Nationale ombudsman verschenen ("Waar is mijn auto?"⁴¹). Alhoewel DRZ niet negatief naar voren komt in dit rapport zijn er in het rapport wel een aantal verbeterpunten in het beslagproces geïdentificeerd. Dit betreffen voornamelijk verbeterpunten aangaande de (gezamenlijke) informatie verstrekking naar de burger toe. Deze verbeterpunten zijn binnen de beslagketen opgepakt. Op 22 mei 2017 blijkt uit een nieuwsbericht van de Nationale ombudsman⁴² dat de keten van politie, OM en DRZ de aanbevelingen naar tevredenheid van de Nationale ombudsman heeft opgepakt.

Naast bovengenoemde taken als bewaren, verkopen en vernietigen heeft DRZ de afgelopen jaren haar dienstenpakket uitgebreid met het verwerken van digitale datadragers van het Rijk, hennepkwekerijen en buiten gebruik gestelde voertuigen (CJIB). Uitbreiding van deze taken is gedaan op basis van verwachte bijdrage aan doeltreffendheid van het beheren en afstoten van materiële activa en aan de rijksbrede wens van een circulaire economie.

5.3 Doelmatigheid van de uitvoering van het beleid

Voor de doelmatigheid van de uitvoering van het beleid wordt gekeken naar de relatie tussen de effecten van het beleid en de kosten van het beleid.

Doelmatigheid wordt doorgaans in financiële termen uitgedrukt (de mate van gebruik van middelen). Zoals in paragraaf 5.2 aangegeven zijn de (wettelijke) taken te clusteren naar:

- Bewaren van in beslag genomen goederen.
- Verkopen van in beslag genomen goederen en overtollige roerende rijksgoederen.
- Verwerken (vernietiging) van in beslag genomen goederen en vuurwerk, digitale datadragers van het Rijk, hennepkwekerijen en buiten gebruik gestelde voertuigen (CJIB).

Voor iedere (geclusterde) taak is er een doelstelling die door DRZ doelmatig, op efficiënte wijze behaald dient te worden. Het behalen van deze doelstelling is aan de hand van de verschillende

⁴¹<https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/onderzoek/2016075%20Rapport%20over%20uitvoeringspraktijk%20inbeslagname%20voorwerpen.pdf>

⁴² <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/2017/ombudsman-tevreden-over-verbeteringen-beslagproces>

indicatoren te meten zoals in paragraaf 5.2 reeds belicht. Naast doeltreffend dient DRZ het beleid ook doelmatig uit te voeren. Van doelmatigheidsverbetering is sprake als:

- de gemiddelde bewaarkosten dalen;
- de gemiddelde verkoopkosten dalen;
- de gemiddelde vernietigingskosten lager zijn;
- de tarieven van DRZ gedaald zijn;
- DRZ de activiteiten voor uitvoering van het beleid kostendekkend uitvoert;

en dit alles bij een gelijkblijvend niveau van doeltreffendheid.

5.3.1. Bewaren

Voor het beoordelen van de doelmatigheid van de bewaartak worden de bewaarkosten per verwerkt artikel beoordeeld. Een daling in de bewaarkosten duidt op een toename van de doelmatigheid, gegeven dat de handelingen (zowel kwalitatief als kwantitatief) per object gedurende de periode 2013-2016 constant zijn gebleven.

De afgelopen jaren zijn de kosten van de bewaarfunctie redelijk gelijk gebleven, maar zijn de aantallen verwerkte artikelen toegenomen. Besparingen in de kosten zijn met name gerealiseerd op salarissen en transportkosten. Door de invoering van het Beslagportaal is voor de administratieve verwerking minder capaciteit vereist, waardoor minder salariskosten worden toegerekend aan de bewaartak (doelmatigheidsverbetering). Daarnaast wordt capaciteit die aangevraagd wordt pas ingevuld als dit noodzakelijk is. Door de meer efficiënte werkwijze (o.a. door de invoering van Beslagportaal) is er eind 2016 een verschil van 13 fte tussen formatie en bezetting ontstaan. De besparingen komen tot uitdrukking in lagere kosten per verwerkt object, zoals uit tabel 16 blijkt.

Tabel 16. Bewaarkosten per verwerkt artikel

<i>Jaar</i>	2013	2014	2015	2016
Teruggeven - aantal artikelen	7.639	8.110	10.617	11.415
Verkopen - aantal artikelen	9.662	8.298	8.238	5.413
Vernietigen - aantal artikelen	23.139	28.175	31.075	29.588
<i>Totaal verwerkt</i>	40.440	44.583	49.930	46.416
Totale kosten toegerekend aan in beslaggenomen goederen¹	€ 10.623.797	€ 11.096.410	€ 10.605.398	€ 9.064.603
Kosten per verwerkt artikel	€ 263	€ 249	€ 212	€ 195

¹ Bron: Financiële rapportage DRZ

Naast besparingen op de eigen bedrijfsvoering heeft DRZ binnen de beslagketenen besparingen weten te realiseren. Zo zijn besparingen gerealiseerd door het ontwikkelen van de zogenaamde integri-, ijzer- en datacontainer. De bijzonderheid van deze containers houdt verband met de verwerking van veelvuldig laagwaardig beslag, dat reeds op de ketenbeslaghuizen kan worden afgedaan. Politie en OM doen dit beslag af en plaatsen de te vernietigen goederen in deze containers. De administratieve handeling wordt op item niveau met deze handeling afgesloten. Opvolgende administratieve lasten bij DRZ en fysieke opslag- en verwerkingskosten worden hiermee voorkomen.

De opslagcapaciteit is in de periode voorafgaand aan de onderzoeksperiode geminimaliseerd door sluiting van twee opslaglocaties (Amsterdam – eind 2007 - en Veldhoven – eind 2011). Verdere minimalisatie van opslaglocaties, en het hiermee eventueel vergroten van doelmatigheid op het gebied van bewaren, was gezien het aantal goederen in de onderzoeksperiode niet mogelijk.

Zoals in paragraaf 5.2.1. aangegeven heeft DRZ de bewaartak die DRZ uitoefent vanuit het Wetboek van Strafvordering vastgelegd in het convenant met het OM. De doelstelling die met betrekking tot de doelmatigheid van de bewaartak is gedefinieerd in dit convenant is het realiseren van lagere kosten. Deze doelstelling is behaald. Het OM en DRZ werken sinds 2008 samen met als gezamenlijk doel het bereiken van efficiency resultaten. De totale waarde van de

dienstverlening van DRZ aan het OM bedroeg in de onderzoeksperiode (2013-2016) gemiddelde ca. € 11 mln. per jaar (op basis van gegevens uit voorgaande jaren en ervaring). Echter heeft het OM DRZ in deze periode gemiddeld € 9,2 mln. voor deze dienstverlening betaald (zie tabel 4). Het doel hiervan was om zowel bij het OM als bij DRZ een trigger te creëren om efficiënter te werken. DRZ heeft met de minder beschikbare middelen de dienstverlening uitgevoerd echter heeft dit door de toenemende in beslag genomen goederen voor DRZ niet kostendekkend plaats gevonden. Uit tabel 16 blijkt dat de kosten per verwerkt artikel wel lager zijn geworden gedurende de onderzoeksperiode. Met betrekking tot het realiseren van lagere kosten per verwerkt artikel is DRZ dus meer doelmatig geweest.

5.3.2. Verkopen

Bij verkopen zijn er twee doelstellingen aan de orde, namelijk het zo doelmatig mogelijk verkopen van objecten (het proces) en het realiseren van een financieel verantwoorde opbrengst (het resultaat). De twee doelstellingen kunnen in de uitvoering soms botsen: snel verkopen kan de kosten drukken en over het algemeen de verkoopopbrengst optimaliseren (i.v.m. courantheid/snel in waarde verminderende goederen). Soms kan verkoopdwang de opbrengst juist nadelig beïnvloeden (bijv. bij gelijktijdige aanbieden van grote hoeveelheden homogene goederen): de indicatoren moeten dan ook in relatie tot elkaar bekeken worden.

Om een indruk te krijgen van de doelmatigheid van het verkoopproces, kan gekeken worden naar de kosten per verkocht object. Lagere kosten per verkocht object duiden op meer efficiëntie. Tabel 17 laat zien dat de gemiddelde verkoopkosten 2016 ten opzichte van de verkoopkosten 2013 zijn gedaald. Uitzondering vormt 2015 waarin de kosten per verkochte kavel significant hoger zijn, dit wordt veroorzaakt door een fors lager aantal verkochte kavels. De totale verkoop kosten van DRZ waren in 2015 5% hoger dan de gemiddelde verkoopkosten in de onderzoeksperiode. Deze stijging in het jaar 2015 wordt veroorzaakt door ICT investeringen die aan het verkoopproces waren toe te rekenen. Daarnaast is in 2014 een vrijval van voorzieningen (i.v.m. opheffing batenlastendienst) toegerekend aan het verkoopproces waardoor totale verkoopkosten lager waren.

Tabel 17. Verkoopkosten per verkochte kavel (verkooplocatie DRZ)

	<i>Jaar</i>	2013	2014	2015	2016
Totaal aantal verkochte kavels¹		2.926	2.761	2.421	2.716
Kosten verkoop DRZ²	€	2.136.746 €	1.929.968 €	2.070.987 €	1.720.460
Kosten per verkochte kavel		€ 730	€ 699	€ 855	€ 633

¹ Totaal aantal verkochte kavel betreft (gegunde) kavels die via verkooplocatie van DRZ Soesterberg verkocht zijn. Dit betreffen verkopen van inbeslaggenomen goederen, buitengebruik gestelde goederen en overcomplete goederen. Kavels kunnen een bundeling van goeddetails betreffen.

² Bron: Financiële rapportage DRZ

Een indicator voor het resultaat (de verkoopopbrengsten) destilleren is gecompliceerder. Wat is een 'financieel verantwoorde opbrengst'? DRZ operationaliseert dit door bij verkoop te streven naar het realiseren van marktconforme prijzen (cf. de Regeling materieelbeheer). Om dit te bekomen, heeft DRZ het verkoopproces zo ingericht, dat de hieruit resulterende opbrengsten marktconform zijn. DRZ realiseert dit doordat DRZ taxateurs in dienst heeft en alle goederen die binnenkomen worden getaxeerd. Wanneer een goed in de verkoop gaat via veiling wordt het hoogste bod vergeleken met de taxatiewaarde van het betreffende goed. Wanneer de biedprijs hoger, gelijk of lager binnen een vastgestelde marge van de taxatiewaarde ligt wordt deze gegund. Wanneer de hoogste biedprijs lager ligt dan het vastgestelde percentage van de taxatiewaarde wordt het goed niet gegund en gaat deze mee in de volgende veiling. De ervaring leert dat bijna in alle gevallen een volgende ronde alsnog een acceptabele prijs wordt geboden. DRZ organiseert veilingen voor waardevolle producten. Voor de verkoop van minder waardevolle zaken is een extern veilinghuis ingehuurd, ook zij werken met volgende rondes als er te laag geboden wordt.

Een bijzondere positie aangaande het behalen van marktconforme opbrengsten wordt ingenomen door Rijksmarktplaats, waarbij overtollig meubilair wordt geleverd aan rijkspartijen.

Rijksmarktplaats draagt rijksbreed bij aan een concrete besparing van gemiddeld € 7,2 mln. per

jaar (€ 8,8 mln. in 2016, in de onderzoeksperiode van 2013-2016 gemiddeld € 7,2 mln. per jaar⁴³). Hierbij worden geen marktconforme prijzen gerealiseerd, de ontvangende partij krijgt de goederen immers "om niet". Rijksmarktplaats is daarom een uitzondering op de Regeling materieelbeheer.

Met betrekking tot de doelmatigheid aangaande verkopen is in het convenant met het OM gesteld dat de samenwerking tussen het OM en DRZ moet leiden tot hogere opbrengsten. Hogere opbrengsten zijn in grote mate afhankelijk van het type goederen dat in beslag genomen wordt. Deze factor is zéér beperkt beïnvloedbaar door DRZ. De keuze van het verkoopkanaal en de werkwijze m.b.t. verkopen is wel beïnvloedbaar. Ondanks de beperkte invloed van DRZ, heeft DRZ hogere opbrengsten van het OM (ministerie van Veiligheid en Justitie) behaald. De hogere opbrengsten voor het OM zijn ook af te leiden uit tabel 5 van deze beleidsdoorlichting (paragraaf 3.3) In de onderzoeksperiode betrof de gemiddelde omzet 12,2 mln. per jaar. Waarbij de stijging in 2016 (€ 12,2 mln.) ten opzichte van 2013 (€ 11,4 mln.) €0,8 mln. bedraagt.

5.3.3. Vernietigen

Voor het vaststellen van behaalde doelmatigheid op vernietigen wordt gekeken of er een verlaging van gemiddelde vernietigingskosten is gerealiseerd. Hierbij is gekeken naar de kosten per vernietigde datadrager, per kg vuurwerk en per vernietigde hennepkwekerij. De ontwikkeling van deze kosten is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 18. Ontwikkeling vernietigingskosten

Jaar	2013		2014		2015		2016	
	€	Aantal	€	Aantal	€	Aantal	€	Aantal
Vernietigingskosten per datadrager	13,47	49.279	11,40	55.935	30,33	29.076	18,39	38.632
Vernietigingskosten per kg vuurwerk	17,95	105.198	26,16	75.652	7,49	356.464	29,64	51.963
Vernietigingskosten per hennepkwekerij	859	4.931	856	5.275	848	5.058	827	4.395

Bron: Diverse interne managementrapportage DRZ

Uit de tabel blijkt dat de vernietigingskosten per datadrager en per kilogram vuurwerk over de onderzoeksperiode schommelen maar in 2016 ten opzichte van 2013 zijn toegenomen. Kosten voor vernietigen nemen over de onderzoeksperiode toe als gevolg van:

- Toegenomen tarieven van afvalverwerkers.
- Toegenomen salariskosten (cao Rijk).
- Investeringskosten die noodzakelijk zijn geweest om datadragers op een juiste manier te vernietigen.

De toename van de tarieven van afvalverwerkers hangt ook samen met de steeds strenger wordende eisen en (milieu-)wetgeving (o.a. WEEELABEX⁴⁴) die gemoeid gaan met het vernietiging proces.

De werkelijke vernietigingskosten voor het ruimen van een hennepkwekerij nemen per jaar af. Daar waar de personele kosten gelijk zijn gebleven (door inzet van minder fte tegenover toegenomen salariskosten in verband van met cao Rijk), heeft DRZ door gunstige realisatie van aanbestedingsprijzen een daling in de materiele kosten kunnen realiseren (die ook de toegenomen salariskosten en inflatie van tarieven compenseren).

De doelmatigheid, gemeten aan de hand van de gemiddelde vernietigingskosten, met betrekking tot vernietigen is dus niet bij alle productgroepen toegenomen. Echter zijn er specifieke oorzaken waardoor de vernietigingskosten zijn gestegen door de jaren heen (waar DRZ geen tot beperkt invloed op heeft uit kunnen oefenen).

⁴³ Bron: Kwartaalrapportages Rijksmarktplaats

⁴⁴ WEEELABEX norm is ontwikkeld door een Europese samenwerking van producenten en verwerkers. Deze standaard beschrijft de procedures voor recycling, bewerking en verwerking van afgedankte elektrische apparaten en elektronische apparatuur.

5.3.4. Kostendekkendheid

Voor DRZ is een kostendekkende uitvoering van de activiteiten voor uitvoering van het beleid, een belangrijk indicator van doelmatigheid. Tabel 19 laat zien dat DRZ in de onderzoeksperiode op totaal niveau haar activiteiten kostendekkend uitvoert.

Tabel 19. Kostendekkendheid DRZ (in %)

<i>Jaar</i>	2013	2014	2015	2016
Proces				
Verkopen	93	104	95	113 ¹
Bewaren incl. vernietiging vuurwerk	99	114	87	100
Rijksmarktplaats	253	108	128	106
Vernietigen datadragers	133	321	101	137
Verwerking hennepkwekerijen	146	133	132	132
Verwerking BPM	n.v.t.	n.v.t.	152	119
Verwerking CJIB	n.v.t.	n.v.t.	94	79
Totale kostendekkendheid²	117	121	102	113

¹ Voor de Vennootschapsbelastingplicht is op basis van de jaren 2012 t/m 2015 uitgegaan van het niet beogen van voordelen of behalen van structurele overschotten met de verkoop activiteiten. Verwachting is dat deze positieve kostendekkendheid eenmalig is. O.a. door een tweetal, qua omvang verkoopopbrengsten, niet reguliere verkopen in 2016 ligt het percentage van kostendekkenheid verkoop activiteiten boven de 100%.

² Totale kostendekkendheid = totale opbrengsten / totale kosten (beiden o.b.v. interne winst- en verliesrekening DRZ)

Bron: Interne winst- en verliesrekening DRZ o.b.v. batenlasten administratie

Per taak verschilt de mate van kostendekkendheid: bij alle taken zijn evenwel aanzienlijke fluctuaties van jaar op jaar te constateren. De verklaring voor de fluctuaties is vaak terug te voeren op incidentele factoren als incidentele verkopen en wisselend aanbod. De kostendekkendheid van verkopen en bewaren bepalen in sterke mate de totale kostendekkendheid. In 2013 heeft de uitbreiding met de taak ruiming hennepkwekerijen, Rijksmarktplaats en het schonen van datadragers de onvoldoende kostendekkendheid van zowel verkoop als bewaren weten te compenseren en daarmee overall kostendekkendheid gerealiseerd.

De kostendekkendheid verwerking CJIB is sinds 2015 apart opgenomen in de kostendekkendheid en was daarvoor in het bewaarproces opgenomen. De verwerking CJIB is niet kostendekkend. De tariefstelling voor de CJIB activiteiten is niet kostendekkend gebleken, derhalve staat voor 2017 een tarief bijstelling gepland. De lage kostendekkendheid van het CJIB proces wordt ruimschoots gedekt door de overige processen.

Voor de jaren 2006 tot en met 2014, waarin DRZ een batenlastenagentschap was, heeft het eigen vermogen van DRZ zich positief ontwikkeld, door jaarlijks positieve resultaten op de bedrijfsvoering van DRZ (tabel 20 en 21 en zie ook [bijlage 2](#) voor de kosten/baten en de balans van DRZ). In de periode 2011-2014 is circa € 6,8 mln. uitgekeerd aan het moederdepartement⁴⁵. Met de opheffing van het batenlastenagentschap per 1 januari 2015 is er geen sprake meer van vorming van eigen vermogen. Bij de overgang van het batenlastenstelsel naar het kasverplichtingenstelsel zijn het eigen vermogen en de voorzieningen van DRZ overgeheveld naar het ministerie van Financiën. DRZ streeft nog steeds naar een meerjarige kostendekkendheid door middel van een correcte tarief-vaststelling. Volledig kostendekkend zijn in elk individueel jaar is geen streefdoel meer aangezien bijvoorbeeld investeringen in het kasverplichtingenstelsel volledig vallen in het jaar van uitgave, en het ook niet meer mogelijk is om voorzieningen en reserves aan te houden.

⁴⁵ Het verschil tussen het toegestane eigen vermogen (5% van de gemiddelde omzet van de afgelopen 3 jaar) en het aanwezige eigen vermogen wordt in het begrotingsjaar na realisatie uitgekeerd aan het moederdepartement.

Tabel 20. Ontwikkeling eigen vermogen en uitkering aan het moederdepartement

	2011	2012	2013	2014
Eigen vermogen per 1 januari	807	3.338	1.795	4.292
Saldo van baten en lasten	2.597	1.021	3.426	4.257
Uitkering aan moederdepartement	-66	-2.564	-929	-3.290
Eigen vermogen per 31 december	3.338	1.795	4.292	5.259

Bron: Financiële rapportages DRZ

Tabel 21. Ontwikkeling saldo apparaatsuitgaven en -ontvangsten

Saldo van apparaatsuitgaven en - ontvangsten (x € 1.000)	2015	2016
Apparaatsuitgaven	22.628	19.828
Apparaatsontvangsten	22.628	22.653
Saldo	-	2.825

Bron: Financiële rapportages DRZ

Binnen de vastgestelde tarieven en lumpsum afspraken die op basis van kostendekkendheid zijn vastgesteld heeft DRZ kostendekkend gewerkt en positieve resultaten behaald. Dit maakt het aannemelijk dat DRZ het beleid op een doelmatige wijze uitvoert.

5.3.5. Algemene doelmatigheid

De ontwikkeling van de tarieven die DRZ haar klanten in rekening brengt, geeft een indicatie van de ontwikkeling van integrale doelmatigheid. Door toename van de doelmatigheid stijgen de tarieven niet. Gegeven de jaarlijkse positieve resultaten (zie tabel 20 en 21) duiden de gelijkblijvende tarieven (tabel 22) – bij een stijgende inflatie⁴⁶ en toegenomen salariskosten⁴⁷ - op meer doelmatigheid, mede gezien het feit dat de kwaliteit van de producten door de jaren heen constant is gebleven⁴⁸.

Tabel 22. Tarieven DRZ (in euro's)

Jaar	2013	2014	2015	2016
Uurtarief	1)	1)	1)	1)
m ³ binnencapaciteit per jaar	€ 116	€ 116	€ 116	€ 116
m ³ buitencapaciteit per jaar	€ 42	€ 42	€ 42	€ 42
Vernietigen datadrager per stuk	€ 17,50	€ 17,50	€ 17,50	€ 17,50
Vernietigen tot schroot per kg	€ 0,75	€ 0,75	€ 0,75	€ 0,75
Opgeld per kavel	15%	15%	15%	15%
Opgeld voor speciale verkopen	In afstemming met directeur DRZ			

¹⁾ conform handleiding overheidstarieven

Bron: Tarievennotities DRZ

⁴⁶ CBS – gemiddelde jaarlijkse inflatie in 2013 – 2,5%, in 2014 – 1%, in 2015 – 0,6% en in 2016 - 0,3%⁴⁷ CAO Rijk 2015-2016⁴⁸ Dit te samen met redelijk gelijkblijvende omzet derden, in de periode 2013-2016 gemiddeld 11,3% van de totaal ontvangsten per jaar.

Het merendeel van de opdrachten van DRZ is vormgegeven in meerjarige lumpsum afspraken (circa 80% van de omzet), hierbij zijn de bovengenoemde tarieven dus niet relevant. Met de lumpsum afspraken verzekert DRZ zich van een vaste inkomstenbron: dit biedt zekerheid voor een langere periode. Echter heeft deze zekerheid in de onderzoeksperiode geen invloed gehad op de doelmatige uitvoering van de werkzaamheden. In de jaren 2013 en 2014 was DRZ nog een agentschap, in deze situatie was de prikkel om efficiënter te werken omdat een deel van de efficiëntie kan worden toegevoegd aan het eigen vermogen. Met invoering van het kasverplichtingenstelsel per 1 januari 2015, is DRZ intern een baten-lastenboekhouding blijven voeren om de prikkel tot efficiënt werken en het leveren van kwaliteit te blijven behouden. In de jaren 2015 en 2016 heeft verantwoording volgens het kasverplichtingenstelsel plaatsgevonden. Door de jaarlijks dalende lumpsum en toenemende taken voor DRZ in het convenant met het OM, is doelmatigheid aan de voorkant ingeboekt. De risico's die DRZ liep met de lumpsum werden in de jaren 2013 en 2014 afgedekt met het eigen vermogen. In 2015 en 2016 kon DRZ indien nodig nog aanspraak maken op een deel van het eigen vermogen en de voorzieningen uit 2014 die met overgang naar het kasverplichtingen waren overgeboekt naar het moederdepartement. In de lumpsum afspraken ten aanzien van de ruimingen van hennepkwekerijen en de verwerking van buiten gebruik gestelde voertuigen (CJIB) is het principe 'afrekenen op beïnvloedingsvermogen' meer geïntegreerd. Het volumerisico ligt in deze afspraken namelijk bij de opdrachtgever (nacalculatie) en efficiencywinst komt aan DRZ zelf toe.

Zoals reeds aangegeven is ten behoeve van deze beleidsdoorlichting een enquête gehouden onder de sleutelfiguren binnen de keten waar DRZ haar werkveld heeft (zie ook bijlage 3). In deze enquête is ook de doelmatigheid van DRZ aan bod gekomen. Op de vraag in welke mate de samenwerking met DRZ van toegevoegde waarde is op de eigen bedrijfsvoering is de score van 85 (op schaal 0 -100) behaald. Er van uit gaande dat deze bijdrage een financiële/efficiency bijdrage aan de bedrijfsvoering betreft, scoort DRZ hier dus ook 'in de keten'/'rijksbreed' op doelmatigheid. Het behalen van efficiency (minder kosten en meer opbrengsten) in de bedrijfsvoering wordt gezien als een positief gevolg van de samenwerking met DRZ. Ondanks de hoge tevredenheid van de geënquêteerden aangaande de doelmatigheid van DRZ zien zij nog wel kansen voor DRZ met betrekking tot het vergroten en verder uitbreiden van doelmatigheid, maar ook wordt DRZ gezien als een goede leerschool voor andere organen en voor andere deelgebieden. In paragraaf 5.4 wordt verder ingegaan op de mogelijkheden voor verhogen van de doelmatigheid, waarbij ook dieper wordt ingegaan op de betreffende enquête-uitslagen.

In de enquête wordt het effect van de doelmatigheid van DRZ voor andere organisaties al belicht. Rijksmarktplaats is ook zo'n voorbeeld. Met Rijksmarktplaats realiseert DRZ doelmatigheid voor het Rijk. In 2016 zijn 2.595 werkplekken⁴⁹ en 25.932 eenheden overig meubilair van eigenaar gewisseld. Dit heeft in 2016 rijksbreed een besparing op aankoopkosten van € 8,8 mln.⁵⁰ opgeleverd.

5.4 Mogelijkheden voor verhogen doelmatigheid en doeltreffendheid

Zoals in voorgaande paragrafen besproken zijn uit de afgenomen enquêtes een aantal mogelijkheden naar voren gekomen voor het verhogen van doelmatigheid en doeltreffendheid. Hieronder worden de belangrijkste mogelijkheden besproken. In een aantal gevallen zijn de genoemde maatregelen reeds eerder door DRZ gesignaleerd en zijn hiervoor reeds verbetertrajecten opgestart.

Evaluatie mogelijke aanpassing in het Wetboek van Strafvordering

In 2016 is door het ministier van Veiligheid en Justitie gestart met de evaluatie van de mogelijke aanpassingen in het Wetboek van Strafvordering. Bij deze evaluatie is zowel het ministerie van

⁴⁹ Een werkplek bestaat uit een bureau, bureaustoel, archiefkast en ladeblok.

⁵⁰ Bron: Rapportage 2016 Q4 RMP.

Veiligheid en Justitie (OM en politie) als DRZ betrokken. Doel van de aanpassingen is de rol verdeling (tussen beslisser, inbeslagnemer en bewaarder) strakker te formuleren waarmee verbetering van de doelmatigheid (o.a. door toegenomen snelheid) wordt beoogd. De positie van de bewaarder zoals in de ketenvisie op beslag, wordt hiermee vertaald en gefundeerd. Voor DRZ betekent dit dat zij een positie 'eerder' in het ketenproces van beslag inneemt, waarbij goed contact is met opdrachtgevers en waarmee meer snelheid in de uitvoering van het proces gerealiseerd kan worden. Hiermee wordt ook voldaan aan de in de enquête geïdentificeerde maatregelen.

Bijdragen aan de circulaire economie

Daarnaast is DRZ in samenwerking met de programmamanager Duurzaamheid (ministerie van Infrastructuur) en het ministerie van Infrastructuur en Milieu voortdurend bezig om op het gebied van de afstoot van materiële activa van/voor het Rijk de mogelijkheden tot het bijdragen aan de circulaire economie te onderzoeken en neemt DRZ deel aan het Rijksoverheidsnetwerk rond het programma 'Versnelling Duurzame Bedrijfsvoering'.

Hiermee wordt duurzaamheid ingebouwd als trigger voor efficiency en integreert DRZ ook in andere deelgebieden en gaat samenwerkingsverbanden met andere organen aan (geformuleerde verbeterpunten uit de enquête).

5.5 Beleidsopties bij minder beschikbare middelen

Vanuit de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek is de vraag welke beleidsopties er mogelijk zijn in het geval er significant minder middelen beschikbaar zijn (-/- 20% van de middelen).

Vanuit deze vraag is gekeken naar mogelijke denkrichtingen om de uitgaven van DRZ met 20% te verlagen dan wel de opbrengsten van DRZ met 20% te verhogen. De haalbaarheid en de betekenis van de richtingen voor de rijksdienst als geheel dienen bij nadere overweging gedegen in beeld gebracht te worden. De weergegeven richtingen hebben immers mogelijk een impact op de beleidsdoelstellingen van de ketenpartners en/of kunnen rijksbreed tot extra kosten c.q. ondoelmatigheid leiden.

De grondslag voor bepaling van de 20% bestaat uit de uitgaven van DRZ en de ontvangsten van derden conform ontwerpbegroting 2017. Andere ontvangsten van DRZ worden niet meegenomen in de grondslag omdat deze worden ontvangen van andere ministeries en toename van deze ontvangsten zullen leiden tot toename van uitgaven bij andere ministeries. Een rijksbrede besparing is met de vastgestelde grondslag dus geborgd.

Onderstaande tabel geeft een financiële uitwerking van de mogelijke denkrichtingen weer.

Tabel 23. Uitwerking besparingsmaatregelen

Bedragen * € 1.000	t	t+1	t+2	t+3	t+4
Grondslag	2017	2018	2019	2020	2021
Ontvangsten derden conform ontwerpbegroting 2017	2.955	2.973	2.992	3.011	3.011
<i>Toename ontvangsten met 20%</i>	<i>591</i>	<i>595</i>	<i>598</i>	<i>602</i>	<i>602</i>
Uitgaven conform ontwerpbegroting 2017	24.130	22.477	22.615	22.395	22.395
<i>Besparing uitgaven met 20%</i>	<i>4.826</i>	<i>4.495</i>	<i>4.523</i>	<i>4.479</i>	<i>4.479</i>
Te behalen 20% besparing rijksbreed (minder uitgaven/meer ontvangsten)	5.417	5.090	5.121	5.081	5.081
Besparingsmaatregel	t	t+1	t+2	t+3	t+4
1) Generieke taakstelling		291	589	867	1.156
2) Sluiting locatie ¹					950
3) Rijksbrede besparing op investeringen i.v.m. inzet refurbished devices ²			5.250	10.500	15.750
Totale Rijksbrede besparingen		291	5.839	11.367	17.856
Percentage besparing per jaar		1%	23%	45%	70%

¹ Totaal besparing betreft afname van huur, beveiliging- en onderhoudskosten en toename van transport kosten

² Gebaseerd op uiteindelijke reductie van aanschaf ICT materiaal, verwachte uiteindelijke inzet van jaarlijks 70.000 refurbished devices waarvan gemiddelde aanschafwaarde €300,-. Rekening houdend met de uitrolperiode van circa 5 jaar ingaande vanaf 2018, voor de jaren 2019 en verder oplopend 25% van de uiteindelijk ingeschatte en beoogde besparing opgenomen.

Toelichting op de weergegeven mogelijke denkrichtingen:

- Het opleggen van een generieke taakstelling. Met een taakstelling op verschillende kosten/budgetten van DRZ - behoudens salaris en huur – zou op termijn maximaal een besparing van €1,1 mln. te realiseren zijn. Door verder doorvoeren van doelmatigheidsverbetering zoals o.a. in paragraaf 5.4 reeds besproken en in hoofdstuk 6 opgenomen is deze besparing onder verder gelijk blijvende omstandigheden naar verwachting in 2021 te realiseren. In geval van een besparing bij de uitgaven van DRZ, is de verwachting dat de door DRZ gehanteerde tarieven hierop worden aangepast, dit in verband met hantering kostendekkende tarieven binnen Rijksoverheid. Dit zal dus tot een evenredige daling aan de ontvangstenkant van DRZ leiden (maar rijksbreed dus wel een besparing). De mate waarin de voorgestelde besparing daadwerkelijk gerealiseerd kan worden, moet nog verder onderzocht worden en wordt gezien in de reguliere Planning & Control cyclus.
- Sluiting van een locatie. Het sluiten van een locatie zorgt voor een besparing in huur, beveiligings- en onderhoudskosten bij DRZ zelf. Echter, sluiting van een locatie leidt ook tot een verhoging van de transportkosten. Er worden dan immers vanaf de andere locaties meer kilometers gereden en er wordt meer tijd besteed aan het ophalen van goederen wegens de langere afstanden. Het is aannemelijk dat de toename van transportkosten lager zullen zijn dan de kostenafname. De toename van de jaarlijkse transportkosten wordt geschat op 20%. Gezien eerdere sluiting van een aantal locaties en de toegenomen hoeveelheid artikelen die DRZ opslaat en verwerkt, is er in de huidige situatie geen capaciteit om de voorraad van een te sluiten locatie op te slaan. DRZ kan dan niet voldoen aan de (wettelijke) bewaartak die ook in het convenant met het OM is opgenomen.
Wel kan een beleidswijziging van het OM, waarbij sneller beslissingen genomen worden tot verkoop/vernietiging van goederen en er dus minder opgeslagen hoeft te worden, een nadere overweging van deze denkrichting mogelijk maken. Omdat voor een dergelijke aanpassing (en implementatie) van het beleid van het OM tijd vereist zal zijn, is in tabel 23 een indicatieve raming van een besparing door sluiting van een locatie pas in 2021 opgenomen.
- Rijksbrede besparing op investeringen i.v.m. inzet refurbished devices. Deze maatregel betreft een reductie van aanschafkosten voor ICT materiaal door het vervangen van ICT-apparatuur voor rijksambtenaren door refurbished devices (bijvoorbeeld geschoonde, reeds gebruikte mobiele telefoons) in plaats van nieuw aangeschafte devices. De in tabel 23 weergegeven besparing is gebaseerd op een uiteindelijke verwachte reductie van aanschaf ICT materiaal van jaarlijks 70.000 refurbished devices waarvan de gemiddelde aanschafwaarde €300,- betreft⁵¹. Voor vaststelling van de besparing is rekening gehouden met een uitrolperiode van circa 5 jaar ingaande vanaf 2018 is voor de jaren 2019 en verder oplopend 25% van de uiteindelijk ingeschatte en beoogde besparing opgenomen. Het betreft hier geen geraamde besparing op de begroting van DRZ zelf, maar op de verschillende begrotingshoofdstukken van de departementen die gebruik gaan maken deze refurbished devices.
De invloed van DRZ hierin is beperkt omdat DRZ hierbij afhankelijk is van beslissingen die buiten de organisatie genomen worden. DRZ probeert deze uitbreiding wel te stimuleren door actief de betrokken partijen op te zoeken, met hen het overleg aan te gaan en waar nodig onderbouwing aan te leveren van de voordelen van verdere samenwerking en hiermee te investeren in de circulaire economie.

Naast de bovenbeschreven maatregelen is ook onderzoek gedaan naar andere maatregelen die kunnen leiden tot een besparing. Uitgaande van behoud van de wettelijke taken als bewaarder en verwerker van roerende zaken zoals bedoeld in het Wetboek van Strafvordering/Besluit Inbeslaggenomen Voorwerpen, is onderzocht of, om tot een besparing te komen, activiteiten waarmee gelijke ontvangsten- en uitgavenbudgetten samenhangen afgestoten kunnen worden, te denken valt aan de afstoot van activiteiten als:

- o ontmanteling hennepkwekerijen;
- o Rijksmarktplaats;

⁵¹ Memo Duurzaam hergebruik overtollig ICT-materiaal, behandeld in de CTO-raad 28 juni 2017

- hertaxaties BPM;
- verwerking CJIB.

Dit leidt echter tot een verlaging van de uitgaven bij DRZ, maar naar verwachting een grotere stijging van de uitgaven elders binnen de Rijksoverheid (o.a. voor het ministerie van Veiligheid en Justitie (OM, CJIB, en Nationale Politie) en het ministerie van Financiën (Belastingdienst)). Er is dus sprake van communicerende vaten en geen netto besparing. Om een netto-besparing te realiseren, is vereist dat de genoemde taken goedkoper kunnen worden uitgevoerd, bijvoorbeeld door een marktpartij. Een dergelijke verschuiving van publiek naar privaat domein behoeft verdere analyse van wettelijke kaders, beleidsmatige afwegingen, etc. Derhalve zijn deze mogelijke denkrichtingen niet meegenomen in de uitwerking van tabel 23.

Naast de investering in de circulaire economie zijn er door DRZ ook andere mogelijkheden voor rijksbrede besparing door samenwerking met andere rijksdiensten onderzocht. De rijksbrede besparing die deze opties zouden kunnen realiseren zijn nog niet exact vast te stellen, de mate waarin de voorgestelde besparing daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden, wordt gezien in de reguliere Planning & Control cyclus. Mogelijke denkrichtingen voor rijksbrede besparingen zijn:

- Uitbreiding van taken van DRZ in de Strafketen. Op dit moment zijn er binnen het Rijk zeven bewaarders aangesteld, ook de Nationale Politie (wapens en drugs) en het OM (onder meer geld en waardepapieren) hebben een bewaartak. De Nationale Politie neemt daarnaast de tijdelijke bewaartak (Ketenbeslaghuizen) en deels afvoer en transport op zich. Met het toewijzen van deze 'bewaartaken' aan DRZ, kunnen de Nationale Politie en het OM zich meer richten op hun kerntak en kan DRZ de huidige expertise en werkwijze toepassen op deze terreinen. Door deze verschuiving zal een efficiency resultaat worden behaald en zullen vanwege het schaaffect de kosten voor deze betreffende activiteiten rijksbreed dalen.
- Samenwerking met de Belastingdienst ten aanzien van de verkoop van executoriaal in beslag genomen voertuigen. Hierbij neemt DRZ de verkooptaak van de deurwaarder over omdat uit onderzoeken, uitgevoerd in de afgelopen jaren blijkt dat deze samenwerking voordelen biedt. Zo maakt de samenwerking de Belastingdienst sterker doordat deze zich kan richten op haar kernactiviteiten - het heffen en innen van belastingen - en zal het onderbrengen van de logistieke processen bij DRZ tot een uniforme en een meer efficiënte werkwijze leiden en daardoor ook tot kwalitatief betere managementinformatie voor de Belastingdienst. Daarnaast is uit onderzoek⁵² gebleken dat DRZ, ten opzichte van de Belastingdienst de logistieke dienstverlening en de verkoop van executoriaal beslag tegen lagere kosten kan organiseren en dat er sterke aanwijzingen zijn dat de verkoopopbrengst hoger ligt. Deze samenwerking met de Belastingdienst zal rijksbreed dus leiden tot lagere kosten en daarnaast tot meer ontvangsten uit verkoopopbrengsten.

⁵² Rapport Conclusies en aanbevelingen t.b.v. stuurgroep Samenwerking op terrein van executoriale verkoop tussen Domeinen Roerende Zaken – Belastingdienst.

HOOFDSTUK 6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

In deze beleidsdoorlichting van artikel 7 van Rijksbegroting IX Beheer Materiële Activa is uitvoering van het beleid aangaande de algemene doelstelling van artikel 7 van de Rijksbegroting IX voor de periode 2013–2016 beoordeeld op doeltreffendheid en doelmatigheid. De algemene doelstelling van artikel 7 van de Rijksbegroting IX volgens de begroting van 2016⁵³ is het behalen van: *'een optimaal financieel resultaat bij het beheren en afstoten van materiële activa van/voor het Rijk ten behoeve van de realisatie van rijksdoelstellingen'*

Hierbij is de centrale onderzoeksvraag of de Regeling materieelbeheer door DRZ op een doelmatige wijze effectief wordt uitgevoerd. Tevens is bekeken of DRZ de rol van bewaarder (Wetboek van Strafvordering/Besluit Inbeslaggenomen Voorwerpen) doeltreffend en doelmatig vervult.

Uit de analyse in paragraaf 5.2 blijkt dat voldoende aannemelijk is dat DRZ haar taak op het gebied van bewaren, verkopen en vernietigen doeltreffend uitvoert. Naast deze taken heeft DRZ de afgelopen jaren haar dienstenpakket uitgebreid met het verwerken van digitale datadragers van het Rijk, hennepkwekerijen en buiten gebruik gestelde voertuigen (Centraal Justitieel Incassobureau). Met uitbreiding van deze taken is het aannemelijk dat DRZ bijdraagt aan doeltreffendheid van het beheren en afstoten van materiële activa en aan de rijksbrede wens van een circulaire economie.

Voor de doelmatigheid van de uitvoering van het beleid is in paragraaf 5.3 gekeken naar kosten bij de uitvoering van het beleid. Hierbij zijn de activiteiten die DRZ uitvoert in het kader van het behalen van de doelstelling van artikel 7 beoordeeld. Op basis van gemiddelde bewaarkosten, verkoopkosten, vernietigingskosten, gehanteerde tarieven, kostendekkendheid en het positieve resultaat van baten en lasten dan wel ontvangsten en uitgaven, is de conclusie dat DRZ in een toenemende mate van doelmatigheid uitvoering aan de activiteiten, die bijdragen aan uitvoering van het beleid, heeft gegeven.

Uit de beleidsdoorlichting is af te leiden dat het aannemelijk is dat Domeinen Roerende Zaken op een doeltreffende en doelmatige manier invulling geeft aan haar taken, waarmee invulling wordt gegeven aan de algemene doelstelling van artikel 7 *'een optimaal financieel resultaat bij het beheren en afstoten van materiële activa van/voor het Rijk ten behoeve van de realisatie van rijksdoelstellingen'*.

6.2 Aanbevelingen

Op basis van deze beleidsdoorlichting zijn een aantal aanbevelingen op het gebied van doeltreffendheid en doelmatigheid te formuleren. Oog dient te worden gehouden voor de spanning die zich tussen doelmatigheid en doeltreffendheid kan voordoen.

1. Zorgen voor bredere (h)erkenning rol DRZ binnen de Rijksoverheid

De missie van DRZ is om dé partner bij uitstek te zijn voor alle rijksdiensten die te maken krijgen met overtollige of in beslag genomen roerende goederen. Wettelijk is geregeld dat alle rijksdiensten overtollige en in beslag genomen roerende goederen moeten aanleveren bij DRZ, echter weten niet alle rijksdiensten DRZ automatisch te vinden. In de toekomst wil DRZ zich daarom blijven ontwikkelen zodat alle rijksdiensten DRZ ook daadwerkelijk erkennen als de partner in roerende zaken. De herziene Regeling materieelbeheer, die naar verwachting per 1 januari 2018 wordt vastgesteld, draagt hier aan bij aangezien de rol van DRZ in deze herziene Regeling materieelbeheer duidelijker is verankerd. Daarnaast blijft DRZ zich ontwikkelen door actief

⁵³ Cf. Plan van Aanpak, Beleidsdoorlichting Financiën, kamerstuk 31935 nr. 31, vergaderjaar 2016-2017.

aangehaakt te zijn bij diverse overleggen, bijeenkomsten en onderwerpen waar DRZ haar rol als partner voor alle rijksdiensten die te maken krijgen met overtollige of in beslag genomen roerende goederen kan uitdragen.

2. Bijdragen aan modernisering Wetboek van Strafvordering met als doel een duidelijker rolverdeling binnen de beslagketen

Voor DRZ is momenteel de modernisering van het Wetboek van Strafvordering (2020)⁵⁴ een belangrijke ontwikkeling in de beslagketen. Deze modernisering werkt toe naar een heldere rolverdeling binnen de keten waarbij de verwachting is dat DRZ als enige partij aangewezen zal worden als bewaarder. De recente politieke aandacht die er is voor het inbeslagname traject draagt bij aan de noodzaak tot herziening. Aanbeveling op dit gebied is om de mogelijke aanpassing in het Wetboek van Strafvordering te blijven stimuleren om zo de rolverdeling (tussen beslisser, inbeslagname en bewaarder) in de beslagketen strakker te formuleren waarmee verbetering van de doelmatigheid (o.a. door toegenomen snelheid) kan worden gerealiseerd. Aanbeveling is om als DRZ aangesloten te blijven bij de overleggen aangaande de aanpassing en de uitkomsten hiervan te rapporteren aan (p)SG.

3. Verdere uitbreiding activiteiten DRZ – voor zover deze binnen de taak en missie van DRZ vallen en met aangetoonde doelmatigheidswinst

Binnen de overheid is DRZ de expert in het integer verwerken van goederen. In dat kader kan DRZ haar rol nog verder versterken en een maatschappelijke bijdrage leveren door:

- Verdere ontwikkeling en uitbreiding van executoriale verkopen van het CJIB.
- Overname van executoriale verkopen van deurwaarders Belastingdienst.

Deze ontwikkelingen zijn reeds vormgegeven in pilots. Insteek van DRZ is om niet zelf uit te voeren, maar vooral de regie te voeren. De kracht van DRZ zit vooral in het organiseren, realiseren en beheersen door het leggen van connecties, creëren van vertrouwen, verhogen van de integriteit en het realiseren van kostenbesparingen. Aanbeveling is om als DRZ verdere uitrol van de pilots te blijven stimuleren en over het vervolg hiervan te (blijven) rapporteren aan (p)SG.

4. Bijdrage leveren aan de circulaire economie

Belangrijke ontwikkelingen doen zich ook voor in het kader van de circulaire economie. Aanbeveling is om als DRZ bij te blijven dragen aan de circulaire economie om zo duurzaamheid in te bouwen als trigger voor efficiency en bij te dragen aan de inzet van de Rijksoverheid. Blijf hierbij als DRZ een evidente bijdrage aan de circulaire economie leveren door Rijksmarktplaats voort te zetten (hierbij vindt overtollig rijksmeubilair een hergebruiker binnen de Rijksoverheid) en ten aanzien van het schonen van datadragers voortdurend innovatief te blijven en op zoek te gaan naar mogelijkheden voor hergebruik van datadragers, maar ook het hergebruik van afval (e-waste) voorop te stellen.

Verdere aanbeveling op dit gebied is om de mogelijkheden met betrekking tot de verkoop van versneden textiel (afkomstig van diensten binnen Rijksoverheid) die vervolgens in de circulaire economie hergebruikt kan worden, verder te onderzoeken en uit te rollen.

Blijf als DRZ aangesloten bij de verschillende werkgroepen die zich bezig houden met de circulaire economie en verdere doorontwikkelingen op het gebied van circulaire economie stimuleren en rapporteer de ontwikkelingen en mogelijke kansen op dit gebied jaarlijks aan (p)SG.

⁵⁴ Ministerie van Veiligheid en Justitie – Commissie modernisering Wetboek van Strafvordering (2020) - Staatscourant 2016, nr. 9986, nr. 45276 en nr. 61624

5. Verhogen doelmatigheid en doeltreffendheid van DRZ

Met het oog op de toekomst, dient het verder verhogen van de doelmatigheid en doeltreffendheid een continu aandachtspunt te zijn.

Het is goed mogelijk dat het verhogen van zowel de doeltreffendheid als de doelmatigheid in bepaalde gevallen conflicteren met elkaar. Een doelstelling is bijvoorbeeld het optreden als zorgvuldig bewaarder van in beslag genomen goederen: hierdoor kan er meer nadruk liggen op het leveren van kwaliteit of op de samenwerking met de ketenpartners, maar dit kan de efficiency aantasten. Het is aan DRZ om de eventuele gevolgen van voorgestelde maatregelen duidelijk in kaart te brengen om hierin de juiste balans te vinden.

Doordat DRZ groeit, onder andere door meer aanlevering naar aanleiding van de herziene Regeling materieelbeheer en aanlevering van nieuwe opdrachtgevers, is de verwachting dat het ook mogelijk moet zijn om schaalvoordelen te behalen waarmee doelmatigheid kan worden verhoogd. Voorbeelden hiervan zijn:

- Taxateurs die aangetrokken worden voor taak 'taxeren van voertuigen in verband met de toonplicht - BPM' zijn ook inzetbaar voor taxaties van voertuigen uit andere trajecten.
- De administratieve registratie van dossiers uit de diverse processen kan gecentreerd worden op de Frontoffice van DRZ en door de ervaring die daar opgedaan wordt, is het mogelijk efficiënter te werken.
- Efficiëntere inzet van transport (door combinatie van ritten).
- Door vernietiging van ICT in grote(re) volumes, kan met een gelijkblijvende investering een hogere opbrengst behaald worden.

Overige mogelijkheden voor het verhogen van de efficiency zijn:

- Streven naar het verder verlagen van de kosten (permanente focus op het laag houden van kosten) binnen de mogelijkheden van de doelstellingen en verantwoordelijkheid (integriteit en maatschappelijk).
- Verder stroomlijnen van processen en werkwijzen: door oprichten van expertgroepen (intern DRZ) zal per proces gekeken worden waar deze nog verder geoptimaliseerd kunnen worden.
- Automatiseren waar mogelijk: door meer handelingen te automatiseren kan op de lange termijn worden bespaard op fte's. De expertgroepen zullen bij procesverbetering ook voorstellen tot verdere automatisering aandragen.

Aanbeveling is om de prestaties van DRZ te blijven monitoren ten einde tijdig te kunnen bijsturen. Over de ontwikkeling van de prestaties dient gerapporteerd te worden, aanbeveling is om over twee jaar aan de (p)SG als eigenaar over de voortgang van de in de beleidsdoorlichting geformuleerde aanbevelingen en verbetervoorstellen te rapporteren. Het monitoren van de resultaten van recent opgestarte en nog op te starten activiteiten (BPM en executoriale verkoop Belastingdienst) blijft aanbevolen, waarbij de evaluatie van deze punten ook wordt meegenomen in de reguliere planning & control cyclus en in de eerder aanbevolen rapportage naar (p)SG.

6.3 Verbeterparagraaf

De minister van Financiën heeft in zijn brief van 23 december 2016⁵⁵ besloten dat voor alle beleidsdoorlichtingen vanaf het jaar 2017 een verbeterparagraaf moet worden ingevoegd. Doel hiervan is om bij een volgende evaluatie op een nog betere manier inzicht te geven in de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid.

⁵⁵ Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal, betreft: Focusonderwerp en aanpak beleidsdoorlichtingen, kenmerk: 2016-0000233040

Deze beleidsdoorlichting geeft antwoord op de in de RPE voorgeschreven onderzoeksvragen. Zoals in paragraaf 4.3 aangegeven wordt met de eerdere beleidsonderzoeken en deze beleidsdoorlichting van artikel 7 dekking behaald wat betreft de evaluatie van alle voor DRZ relevante beleidsonderdelen. Daarnaast zijn op basis van het onderliggende materiaal uitspraken over doeltreffendheid en doelmatigheid mogelijk.

Mogelijke verbetering voor een volgende beleidsdoorlichting is het uitzetten van een enquête onder een grotere doelgroep waarbij vragen ook meer toespitst zijn op bepaalde thema's die voor DRZ relevant zijn.

Daarnaast kan bij een volgende doorlichting de vergelijking worden gemaakt met gelijkwaardige organisaties in andere landen (bijvoorbeeld België, Duitsland en Frankrijk)

Deze beleidsdoorlichting is opgesteld door Domeinen Roerende Zaken (DRZ), er is een stuurgroep ingericht die toe ziet op de kwaliteit en voortgang van het onderzoek. Daarnaast is een onafhankelijke deskundige van de ADR betrokken bij de beleidsdoorlichting, ter toetsing van de methodologie en de uitvoering van het onderzoek en de kwaliteit van de beleidsdoorlichting. Als mogelijke verbetering voor de toekomst, ziet DRZ het uitbesteden van de beleidsdoorlichting aan een onafhankelijke, derde partij. Door het opstellen en uitvoeren van de beleidsdoorlichting buiten de organisatie die verantwoordelijk is voor uitvoering van het beleid te beleggen, blijft (de schijn van) onafhankelijkheid, objectiviteit en kwaliteit van de beleidsdoorlichting in alle gevallen geborgd. Inzet van een derde partij voor het opstellen en uitvoeren van een beleidsdoorlichting is binnen het kader van de RPE mogelijk, maar hiervan is bij de huidige beleidsdoorlichting geen gebruik gemaakt.

HOOFDSTUK 7 Reactie op oordeel onafhankelijke deskundige

De RPE schrijft voor dat een onafhankelijke deskundige betrokken is bij de beleidsdoorlichting, ter toetsing van de methodologie en de uitvoering van het onderzoek en de kwaliteit van de beleidsdoorlichting. Het oordeel van deze onafhankelijke deskundige wordt samen met de doorlichting meegezonden aan de Tweede Kamer. De onafhankelijke deskundige is geworven overeenkomstig art. 3 lid 5 van de RPE. Een auditmanager (RE AA) van de Auditdienst Rijk (ADR) heeft de beleidsdoorlichting beoordeeld. Het oordeel is opgenomen in het 'Assurancerapport Beleidsdoorlichting artikel Ministerie van Financiën', dit rapport is opgenomen in bijlage 4.

De beoordeling van de onafhankelijke deskundige heeft plaatsgevonden op basis van de kwaliteitseisen zoals beschreven in de toelichting op de RPE en de Handreiking Beleidsdoorlichtingen van het ministerie van Financiën. Daarbij is onderzocht of:

- In het rapport van de beleidsdoorlichting de 15 onderzoeksvragen toereikend worden beantwoord (overeenkomstig de toelichting van de RPE).
- De uitspraken over de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid toereikend worden onderbouwd in het rapport van de beleidsdoorlichting (overeenkomstig de kwaliteitseisen van de RPE), met verwijzingen naar onderliggende informatie en onderzoeksrapporten.
- De validiteit en betrouwbaarheid van de informatie en onderzoeksrapporten waar de beleidsdoorlichting zich op baseert door DRZ zijn beoordeeld (overeenkomstig de kwaliteitseisen van de RPE) en eventuele beperkingen in het rapport van de beleidsdoorlichting zijn beschreven.

Om te komen tot een oordeel heeft de onafhankelijke deskundige de verschillende stuurgroepbesprekingen bijgewoond, de opgeleverde conceptversies- en het eindrapport van deze beleidsdoorlichting beoordeeld en de informatie en onderzoeksrapporten waar de beleidsdoorlichting zich op baseert beoordeeld en vastgesteld dat DRZ de beleidsdoorlichting daar waar nodig op basis van de opmerkingen van de onafhankelijke deskundige en andere stuurgroepleden heeft aangepast en aangevuld.

Naar het oordeel van de onafhankelijke deskundige zijn de beantwoording van de RPE vragen en de getrokken conclusies in de beleidsdoorlichting in overeenstemming met de werkelijkheid. Daarnaast onderschrijft de onafhankelijke deskundige de opgenomen aanbevelingen.

DRZ heeft geen op- of aanmerkingen bij het oordeel van de onafhankelijke deskundige. Verder gaat DRZ actief aan de slag met de in de beleidsdoorlichting opgenomen aanbevelingen.

Bijlage 1: Onderzoeksvragen RPE

In de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (Staatscourant 2014 nr. 27142) staan de volgende onderzoeksvragen geformuleerd.

1. Welk(e) artikel(en) (onderdeel of onderdelen) wordt of worden behandeld in de beleidsdoorlichting?
2. Indien van toepassing: wanneer worden/zijn de andere artikelonderdelen doorgelicht?
3. Wat was de aanleiding voor het beleid? Is deze aanleiding nog actueel?
4. Wat is de verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid?
5. Wat is de aard en samenhang van de ingezette instrumenten?
6. Met welke uitgaven gaat het beleid gepaard, inclusief kosten op andere terreinen of voor andere partijen?
7. Wat is de onderbouwing van de uitgaven? Hoe zijn deze te relateren aan de componenten volume/gebruik en aan prijzen/tarieven?
8. Welke evaluaties (met bronvermelding) zijn uitgevoerd, op welke manier is het beleid geëvalueerd en om welke redenen?
9. Welke beleidsonderdelen zijn (nog) niet geëvalueerd? Inclusief uitleg over de (on)mogelijkheid om de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid in de toekomst te evalueren.
10. In hoeverre maakt het beschikbare onderzoeksmateriaal uitspraken over de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleidsterrein mogelijk?
11. Zijn de doelen van het beleid gerealiseerd?
12. Hoe doeltreffend is het beleid geweest? Zijn er positieve en/of negatieve neveneffecten?
13. Hoe doelmatig is het beleid geweest?
14. Welke maatregelen kunnen worden genomen om de doelmatigheid en doeltreffendheid verder te verhogen?
15. In het geval dat er significant minder middelen beschikbaar zijn (-/- 20% van de middelen op het (de) beleidsartikel(en)), welke beleidsopties zijn dan mogelijk?

Bijlage 2: DRZ in financiële kerncijfers

Tabel 24. Baten en lasten DRZ (x € 1.000)

DRZ (x € 1.000)	2013	2014	2015	2016
Baten/ontvangsten				
Omzet moederdepartement	64	885	1.171	1.174
Omzet overige departementen	20.994	21.484	18.975	18.839
Omzet derden	2.886	2.838	2.434	2.640
Rentebaten	40	57	-	-
Vrijval voorzieningen	217	1.141	-	-
Bijz. baten/ verrekening moederdepartement	-	-	48	-
TOTAAL BATEN/ONTVANGSTEN	24.201	26.405	22.628	22.653
Lasten/uitgaven				
Personele kosten	5.536	6.399	7.465	7.499
<i>waarvan eigen personeel</i>	5.328	6.113	7.019	7.226
<i>waarvan externe inhuur</i>	207	113	295	104
<i>waarvan opleidingskosten/overige pers.kst</i>	-	173	152	169
Materiële kosten	12.563	13.599	15.163	12.329
<i>waarvan ICT</i>	950	1.042	1.068	742
<i>waarvan bijdragen aan SSO's</i>	3.250	3.164	3.762	3.815
<i>waarvan overig materieel</i>		9.392	964	7.772
Afschrijvingskosten	527	461	-	-
Overige kosten	2.149	1.689	-	-
TOTAAL LASTEN/UITGAVEN	20.775	22.148	22.628	19.828
Saldo	3.426	4.257	-	2.825

Tabel 25. Balans DRZ (x € 1.000)

	Ultimo 2013	Ultimo 2014
Activa		
Immateriële activa	145	92
Materiële activa		
<i>grond en gebouwen</i>	735	943
<i>installaties en inventaris</i>	463	789
<i>overige materiële vaste activa</i>	498	620
Voorraden	-	-
Debiteuren	295	307
Nog te ontvangen	524	385
Te vorderen van moederdepartement	-	-
Liquide middelen	10.930	8.621
TOTAAL ACTIVA	13.590	11.757
Passiva		
Eigen vermogen		
<i>exploitatie-reserve</i>	866	1.002
<i>onverdeeld resultaat</i>	3.426	4.257
<i>verplichte reserve</i>	-	-
Leningen bij MinFin	-	-
Voorzieningen	4.437	3.697
Crediteuren	461	-
Nog te betalen	4.400	2.801
TOTAAL PASSIVA	13.590	11.757

Bijlage 3: Resultaten enquête

Enquêtevragen:

- In welke mate heeft de samenwerking met DRZ toegevoegde waarde voor uw eigen bedrijfsvoering? **Schaal 0-100**
- In hoeverre doet DRZ wat ze belooft te doen volgens haar doelstelling: *een optimaal financieel resultaat bij het beheren en afstoten van materiële activa van/voor het Rijk ten behoeve van de realisatie van rijksdoelstellingen*? **Schaal 0-100**
- Welke maatregelen zou DRZ volgens u kunnen nemen om de *doeltreffendheid* van haar gevoerde beleid binnen de overheid te vergroten? **Open antwoord**
- Welke maatregelen zou DRZ volgens u kunnen nemen om de *doelmatigheid* van haar gevoerde beleid binnen de overheid te vergroten? **Open antwoord**
- Wat zijn voor uw bedrijfsvoering eventueel de positieve gevolgen van de samenwerking met DRZ? **Open antwoord**
- Wat zijn voor uw bedrijfsvoering eventueel de negatieve gevolgen van de samenwerking met DRZ? **Open antwoord**

Enquête in mei 2017 verstuurd aan:

- a. Directeur SSC Haaglanden
- b. Directeur bedrijfsvoering RVO
- c. Directeur bedrijfsvoering EZ
- d. Landelijk directeur Belastingdienst MKB
- e. Directeur afpakken OM-FP Amsterdam
- f. Plaatsvervangend Hoofdofficier OM arr.parket Amsterdam)
- g. Plaatsvervangend directeur Belastingdienst
- h. Hoofd afdeling Algemene Inkoop en Verkoop DMO/DEF PT
- i. Officier van Justitie
- j. Lid van College van Procureurs-Generaal
- k. Projectleider BIT, Politie
- l. Ministerie van Veiligheid en Justitie, Directoraat-generaal Politie, Programma politieke taken

Resultaat:

De enquête is uitgezet onder de sleutelfiguren binnen de keten waar DRZ haar werkveld heeft. De respons bedroeg 75% (9 van de 12). Uit de antwoorden op de vragen valt af te leiden dat de ketenpartners van DRZ de samenwerking als doelmatig en doeltreffend ervaren.

Vraag 1:

In welke mate heeft de samenwerking met DRZ toegevoegde waarde voor uw eigen bedrijfsvoering?

 score: 85 (op schaal 0-100)

Vraag 2:

In hoeverre doet DRZ wat ze belooft te doen volgens haar doelstelling: een optimaal financieel resultaat bij het beheren en afstoten van materiële activa van/voor het Rijk ten behoeve van de realisatie van rijksdoelstellingen?

 score: 83 (op schaal 0-100)

Vraag 3:

Welke maatregelen zou DRZ volgens u kunnen nemen om de doeltreffendheid van haar gevoerde beleid binnen de overheid te vergroten?

Bij deze vraag zijn de volgende opmerkingen door de respondenten van de enquête gemaakt:

- Het verwerven van een positie 'eerder' in het ketenproces beslag.
- Snelheid in uitvoering.
- Goed contact houden met haar opdrachtgevers.
- Doeltreffendheid valt momenteel niet verder te vergroten. Wel samen blijven evalueren en afspraken aanpassen aan de externe ontwikkelingen.

Vraag 4:

Welke maatregelen zou DRZ volgens u kunnen nemen om de doelmatigheid van haar gevoerde beleid binnen de overheid te vergroten?

Bij deze vraag zijn de volgende opmerkingen door de respondenten van de enquête gemaakt:

- De positie van bewaarder vertalen en funderen in lijn met de ketenvisie op beslag.
- Eveneens snelheid in uitvoering continue positief proberen te beïnvloeden.
- Duurzaamheid inbouwen als een trigger voor efficiency.
- Op meer deelgebieden hun zakelijke en zorgvuldige aanpak en werkwijze aanbieden in een samenwerkingsverband met andere organen. Die kunnen leren van de beheersing van DRZ.

Vraag 5:

Wat zijn voor uw bedrijfsvoering eventueel de positieve gevolgen van de samenwerking met DRZ?

Bij deze vraag zijn de volgende opmerkingen door de respondenten van de enquête gemaakt:

- Outsourcen / eerder kunnen overdragen van de taak en dus verantwoordelijkheid van bewaren.
- Effectiviteit van uitvoering van de vervreemdingsbeslissing; minder kosten, meer opbrengst.
- Betrouwbare partner op duurzaamheid rijks bedrijfsvoering.
- Zakelijkheid, nakomen van afspraken en partnerschap.

Vraag 6:

Wat zijn voor uw bedrijfsvoering eventueel de negatieve gevolgen van de samenwerking met DRZ?

Bij deze vraag zijn de volgende opmerkingen door de respondenten van de enquête gemaakt:

- Samenwerking en het wijzigen daarvan kent geen negatieve gevolgen.
- Negatief ontstaat alleen als afspraken niet worden nagekomen.
- Samenwerking heeft intrinsiek weinig nadelen.
- Vragen intern over afhankelijk worden van DRZ in onze bedrijfsvoering.

Bijlage 4: Oordeel onafhankelijke deskundige

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Assurancerapport Beleidsdoorlichting artikel 7 Ministerie van Financiën

definitief

Colofon

Titel	Assurancerapport beleidsdoorlichting artikel 7 van het Ministerie van Financiën
Uitgebracht aan	Minister van Financiën
Datum	6 november 2017
Kenmerk	2017-0000197397

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

Aanleiding opdracht	4	
Oordeel	5	
1	Verantwoording onderzoek	6
1.1	Verantwoordelijkheden opdrachtnemer en opdrachtgever	6
1.2	Gehanteerde standaard	6
1.3	Werkzaamheden en afbakening	6
1.4	Verspreiding rapport	6
2	Ondertekening	7

Aanleiding opdracht

De Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (RPE)¹ schrijft voor dat de gestelde doelen, de gebruikte beleidsinstrumenten en de daarmee gerealiseerde effecten en uitgaven van departementen periodiek (eens in de vier tot zeven jaar) tegen het licht worden gehouden in de vorm van een beleidsdoorlichting. Een beleidsdoorlichting is een onderzoek naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitvoering van het beleid.

Domeinen Roerende Zaken (DRZ) heeft de beleidsdoorlichting van artikel 7 van het ministerie van Financiën, over de periode 2013-2016, uitgevoerd. Op grond van de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek is het vereist dat een onafhankelijke deskundige een oordeel geeft over de kwaliteit van de uitgevoerde beleidsdoorlichting. Deze onafhankelijke kwaliteitsbeoordeling is uitgevoerd door een auditor van de Auditdienst Rijk (ADR).

Het object van onderzoek is het definitieve rapport van de beleidsdoorlichting, d.d. 6 november 2017, dat opgesteld is door DRZ.

¹ Staatscourant 2014 nr. 27142

Oordeel

Naar ons oordeel zijn de beantwoording van de RPE vragen en de getrokken conclusies, in de beleidsdoorlichting artikel 7 van het ministerie van Financiën over de periode 2013-2016 (d.d. 6 november 2017), in overeenstemming is met de werkelijkheid. De opgenomen aanbevelingen onderschrijven wij.

1 Verantwoording onderzoek

1.1 Verantwoordelijkheden opdrachtnemer en opdrachtgever

De assurance-opdracht is uitgevoerd door de ADR in opdracht van de directeur DRZ. DRZ is de partij die het object van onderzoek (de beleidsdoorlichting) opstelt op basis van de criteria die zijn aangegeven in de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek. De ADR controleert of het object van onderzoek voldoet aan deze criteria.

1.2 Gehanteerde standaard

Deze opdracht is uitgevoerd volgens de Standaard 3000A voor assurance-opdrachten anders dan opdrachten tot controle of beoordeling van historische financiële informatie. Dienovereenkomstig dienen wij ons onderzoek zodanig te plannen en uit te voeren, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat het object van onderzoek geen afwijkingen van materieel belang bevat.

1.3 Werkzaamheden en afbakening

De werkzaamheden van de ADR bestonden uit het bijwonen van de stuurgroepbesprekingen, beoordelen van de verschillende opgeleverde concept versies- en het eindrapport van de beleidsdoorlichting over de periode 2013-2016 (versie 6 november 2017) en het beoordelen van informatie en onderzoekrapporten waar de beleidsdoorlichting zich op baseert. Op basis van opmerkingen van de ADR (en andere stuurgroepleden) heeft DRZ diverse aanpassingen en aanvullingen verwerkt in het eindrapport van de beleidsdoorlichting. De beoordeling door de ADR heeft plaatsgevonden op basis van de kwaliteitseisen zoals beschreven in de toelichting op de RPE en de Handreiking Beleidsdoorlichtingen van het ministerie van Financiën.

De ADR heeft onderzocht of de beleidsdoorlichting voldoet aan het volgende:

1. Worden in het rapport van de beleidsdoorlichting de 15 onderzoeksvragen toereikend beantwoord (overeenkomstig de toelichting van de RPE)?
2. Worden de uitspraken over de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid toereikend onderbouwd in het rapport van de beleidsdoorlichting (overeenkomstig de kwaliteitseisen van de RPE), met verwijzingen naar onderliggende informatie en onderzoekrapporten?
3. Zijn de validiteit en betrouwbaarheid van de informatie en onderzoekrapporten waar de beleidsdoorlichting zich op baseert door DRZ beoordeeld (overeenkomstig de kwaliteitseisen van de RPE) en zijn eventuele beperkingen beschreven in het rapport van de beleidsdoorlichting?

1.4 Verspreiding rapport

De opdrachtgever, de directeur DRZ, is eigenaar van dit rapport.

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. In de ministerraad is besloten dat het opdrachtgevend ministerie waarvoor de ADR een rapport heeft geschreven, het rapport binnen zes weken op de website van de rijksoverheid plaatst, tenzij daarvoor een uitzondering geldt. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de ADR uitgebrachte rapporten en plaatst dit overzicht op de website.

2 Ondertekening

Groningen, 6 november 2017

J.W. Kolkman RE AA

Auditmanager
Auditdienst Rijk

Auditdienst Rijk
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
(070) 342 77 00